

Llyfr Cyllideb 2023-24

Cynnwys

Adran 1: Cyllidebau refeniw a chyfalaf 2023-24		
1.1	Cyflwyniad	4
1.2	Ffeithiau allweddol am y gyllideb 2023-24	5
1.3	Trosolwg ariannol	6
1.4	Ariannu gwasanaethau'r cyngor	8
Adran 2: Crynodeb o'r taliadau sydd i'w codi		
2.1	Y dreth gyngor ac ystod gwerthoedd y bandiau	10
2.2	Gofyniad y dreth gyngor 2023-24	12
2.3	% cynnydd band D y dreth gyngor 2023-24	13
2.4	Taliadau'r dreth gyngor Band D a godir yn ôl ardal cyngor cymuned a thref 2023-24	14
2.5	Ardrethi annomestig (busnes) (NDR)	15
Adran 3: Cyllideb refeniw 2023-24		
3.1	Cyllideb gros i'r gyllideb net	17
3.2	Cyllideb refeniw gros	18
	• O ble y daw'r arian o Incwm Refeniw Crynswth 2023-24	18
	• O ble y daw pob £1 a gaiff ei wario gan y cyngor	19
	• Ble caiff yr arian ei wario – yn ôl categori gwariant	19
	• Ble caiff yr arian ei wario – yn ôl maes gwasanaeth	20
3.3	Cyllideb refeniw net	21
	• Ariannu'r gyllideb refeniw net	21
	• Cyllideb refeniw net yn ôl gwasanaeth	22
	• Cyllideb refeniw net yn ôl categori gwariant	22
	• Dadansoddiad tybiannol o dreth gyngor Band D yn ôl gwasanaeth	23
3.4	Gwariant refeniw net yn ôl cyfarwyddiaeth	23
Adran 4: Cyllideb gyfalaf 2023-24		
4.1	Cyllideb gyfalaf 2023-24	45
4.2	Ariannu'r rhaglen gyfalaf	46
4.3	Dyrannu'r gyllideb gyfalaf	46
Adran 5: Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr – ystadegau allweddol		
5.1	Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	48
5.2	Ystadegau gwasanaeth	49
Adran 6. Geirfa		
6.1	Geirfa	55

Adran 1

**Cyllidebau refeniw a
chyfalaf 2023-24**

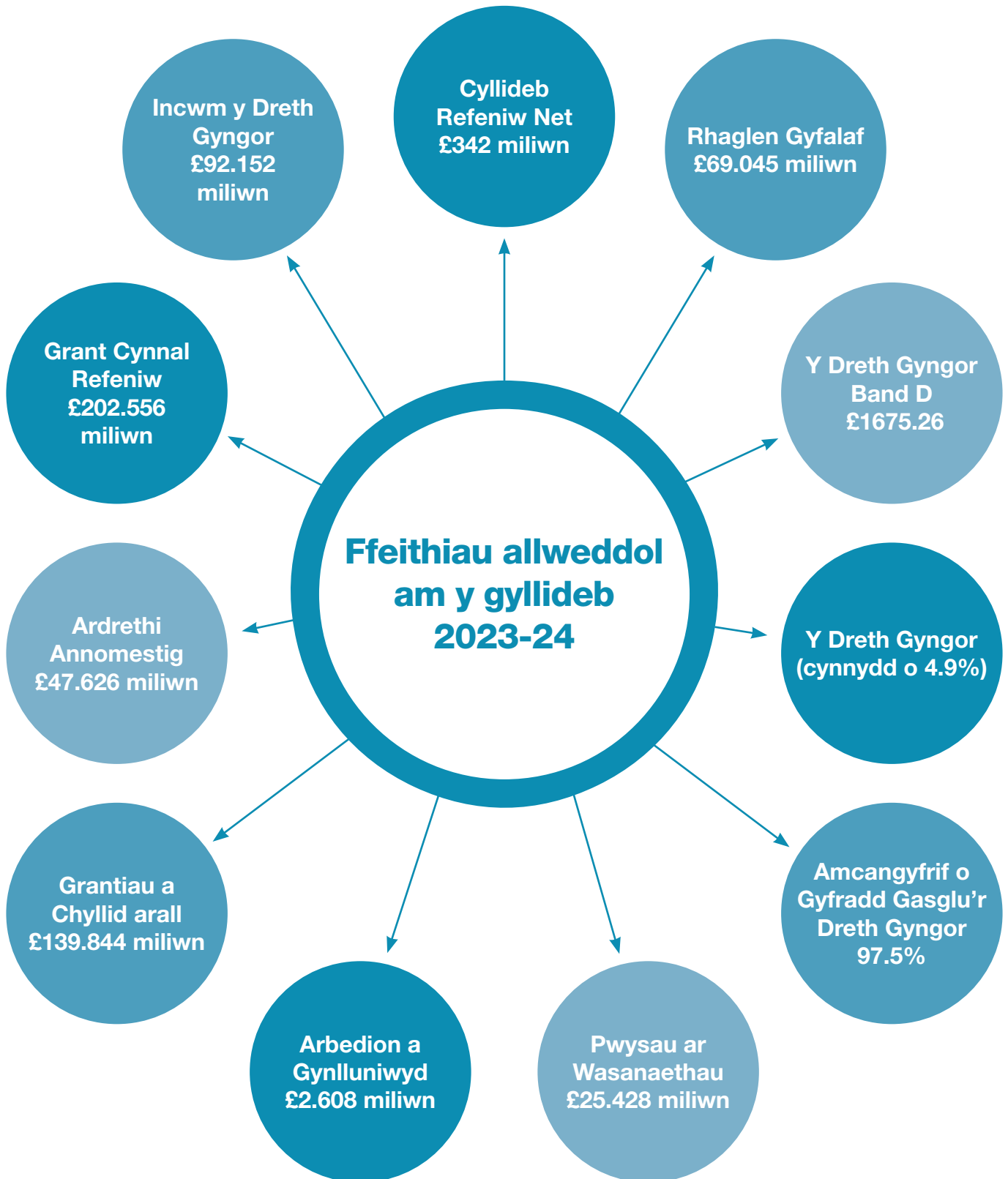
Adran 1: Cyllidebau refeniw a chyfalaf 2023-24

1.1 Cyflwyniad

1. Mae'r ddogfen hon yn nodi cyllidebau Refeniw a Chyfalaf Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr ar gyfer 2023-24 ar ffurf gryno, ynghyd â gwybodaeth ariannol arall. Mae'n adlewyrchu newid bach yng nghyfanswm y gyllideb* o ganlyniad i gyhoeddi Setliad Llywodraeth Leol Terfynol Llywodraeth Cymru ar 1 Mawrth 2022, ar ôl i'r Cyngor gymeradwyo'r gyllideb ar 27 Chwefror 2023, nas cynhwyswyd pan gymeradwyodd y Cyngor y gyllideb ar 1 Mawrth 2023. Mae'n cynnwys crynodeb o'r gyllideb a gwybodaeth arall am ariannu'r gyllideb gyffredinol, gan gynnwys y ffordd y caiff y Dreth Gyngor ei phennu. Nid yw'r Dreth Gyngor wedi newid o ganlyniad i Setliad Refeniw a Chyfalaf Terfynol Llywodraeth Leol. Mae'n cynnwys y Rhaglen Gyfalaf sydd ar waith tan 2032-33 hefyd. Diben yr wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y ddogfen hon yw helpu'r cyhoedd, Aelodau, Prif Swyddogion a'u staff i ddeall y sefyllfa ariannol bresennol a pharatoi ar gyfer cyllidebau'r dyfodol.
2. Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau am gynnwys y llyfryn hwn at y Prif Swyddog – Cyllid, Perfformiad a Newid, a Swyddog Adran 151, Swyddfeydd Dinesig, Stryd yr Angel, Pen-y-bont ar Ogwr, CF31 4WB neu drwy e-bostio talktous@bridgend.gov.uk.

* Roedd y Setliad Terfynol Llywodraeth Leol yn cynnwys cynnydd o £287,106 yn y Grant Cynnal Refeniw ar gyfer Pen-y-bont ar Ogwr yn 2023-24, o'i gymharu â'r ffigur sydd wedi'i gynnwys yn y Gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 1 Mawrth 2023.

1.2 Ffeithiau allweddol am y gyllideb 2023-24

1.3 Trosolwg ariannol

- 1.3.1 Ers cyni, mae'r Cyngor wedi gwneud bron i £73 miliwn o ostyngiadau yn y gyllideb. Er y bwriedir i gyllideb refeniw net y Cyngor fod yn £342.334 miliwn ar gyfer 2023-24, mae cyfanswm ei wariant yn llawer uwch na hyn. Gan ystyried gwariant a gwasanaethau sy'n cael eu hariannu gan grantiau neu ffioedd at haliadau penodol, bydd cyllideb gros y Cyngor oddeutu £482 miliwn yn 2023-24.
- 1.3.2 Mae cyllideb refeniw flynyddol yr awdurdod lleol yn cwmpasu costau rhedeg yr awdurdod lleol o ddydd i ddydd (gan gynnwys cyflogau staff, gwasanaethau dan gontract, cyfleustodau, cynnal a chadw adeiladau, costau gweithredol ac ati). Mae £211.848 miliwn o'r gyllideb gros yn cael ei wario ar staff y Cyngor ei hun gan gynnwys athrawon a staff cymorth ysgolion. Mae llawer o gostau'r gwasanaethau a ddarperir gan sefydliadau allanol hefyd yn gysylltiedig â chyflogau – mae'r rhain yn cynnwys, er enghraifft, gweithredwyr casglu gwastraff, gweithwyr gofal cartref, staff hamdden a gofalwyr maeth. Mae'r Cyngor yn cael y rhan fwyaf o'i gyllid refeniw gan Lywodraeth Cymru drwy'r Grant Cynnal Refeniw a chyfran o Ardrethi Annomestig. Mae'n ategu hyn drwy gasglu'r dreth gyngor, grantiau eraill a ffioedd a thaliadau. Mae'r dreth gyngor yn dâl y mae awdurdodau lleol yn ei godi er mwyn helpu i dalu am eu gwasanaethau. Mae cyfran y dreth gyngor sy'n ofynnol er mwyn mantoli cyllideb y Cyngor wedi cynyddu'n raddol dros y blynyddoedd diwethaf ac mae'n ariannu 27% o'r gyllideb net ar hyn o bryd.
- 1.3.3 Yn ogystal â bod â llai o incwm gwirioneddol i ariannu gwasanaethau, mae mathau eraill o bwysau sy'n rhoi straen ar adnoddau. Dyma rai ohonynt:
- Newidiadau deddfwriaethol e.e. Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, ymrwymiad Llywodraeth Cymru i ddileu digartrefedd, cyfrifoldebau awdurdodau lleol o ran ymateb i newid hinsawdd a bodloni targedau carbon sero net, goblygiadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 a Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 a newidiadau deddfwriaethol mewn gofal cymdeithasol, gan gynnwys gofynion diogelu newydd ar gyfer amddiffyn oedolion a newidiadau i'r Amlinelliad Cyfraith Gyhoeddus ar gyfer plant.
 - Newidiadau demograffig – mae'r boblogaeth yn cynyddu, ac mae pobl yn byw'n hirach sy'n amlwg yn newyddion da, ond gall hynny olygu mwy o ddibyniaeth hefyd wrth i bobl fyw gyda chyflyrau mwy cymhleth neu luosog sy'n gofyn am ofal a chymorth cymdeithasol. Gwaethygydd hyn gan y pandemig gan fod oedi wedi bod o ran gallu cael triniaeth gan y GlG ac effaith cyfyngiadau symud estynedig ar iechyd corfforol a meddyliol. Yn ogystal, mae'r cymhlethdodau a'r heriau i blant a theuluoedd yn amlwg iawn.
 - Cynnydd yn nifer y disgyblion yn ein hysgolion, sy'n rhoi mwy o bwysau ar gyllidebau ysgolion, ynghyd â chynnydd yn yr hawl i brydau ysgol am ddim sy'n dod â phwysau ariannol ychwanegol.
 - Yn fwy diweddar, gostyngiad yn swm y dreth gyngor sy'n cael ei chasglu, oherwydd yr amgylchiadau economaidd anodd y mae pobl yn eu hwynebu. Mae hyn yn ychwanegol at gynnydd yng nghymorth y dreth gyngor wrth i fwy o bobl gael eu hunain ar incwm isel, yn hawlio budd-daliadau neu'n ymdopi â phwysau costau byw.
- 1.3.4 Mae'r gwaith o gynllunio'r gyllideb ar gyfer blwyddyn ariannol 2023-24 yn parhau'n fwy ansicr nag arfer oherwydd effaith y pandemig COVID-19 byd-eang, y rhyfel sy'n mynd rhagddo yn Wcráin, ac effaith chwyddiant uchel. Er bod Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru, ar y cyfan, wedi rhoi cefnogaeth i ymdopi â'r costau a'r beichiau ychwanegol sydd wedi dod i'r amlwg o ganlyniad i COVID-19, ac wedi ysgwyddo'r rhan fwyaf o'r costau a gododd yn uniongyrchol, rydym yn ymwybodol na fydd yr arian hwn ar gael wrth symud ymlaen i 2023-24. Yn benodol, rhagwelir y gallai rhywfaint o'r effaith ar lefelau incwm ym meysydd hamdden, parcio ceir ac incwm rhent, er enghraifft, fod yn broblem tymor canolig. Yn ogystal, mae'n debygol y bydd galwadau ychwanegol ar gynllun gostyngiadau'r dreth gyngor o ystyried effaith economaidd anochel chwyddiant uchel, ac amcangyfrifir bod lefel casglu'r dreth gyngor yn is na'r blynyddoedd blaenorol.

Yn ychwanegol at hynny, mae gwariant parhaus ar faterion sy'n ymwneud â mynd i'r afael â digartrefedd yn fwy cadarn, a chefnogi gofal cymdeithasol – maes sy'n profi costau cynyddol – a mwy o angen a galw am wasanaethau, yn debygol o fod yn sylweddol. Dan yr amgylchiadau hyn, mae pennu cyllideb gytbwys ar gyfer 2023-24 hyd yn oed yn fwy heriol nag arfer, yn enwedig ar ôl blynyddoedd lawer o arbedion sylweddol yn y gyllideb yn ystod blynyddoedd y cyni.

1.3.5 Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Cynllun Corfforaethol sy'n nodi'r dulliau y bydd yn eu cymryd i reoli'r pwysau hyn gan barhau hefyd i sicrhau, cyn belled ag y bo modd, y gellir darparu gwasanaethau sy'n diwallu anghenion dinasyddion a chymunedau Pen-y-bont ar Ogwr. Dyma'r dulliau gweithredu:

- Er ei fod yn sefydliad mawr a chymhleth, bydd y Cyngor yn gwneud pob ymdrech i weithio fel un sefydliad unigol. Mae hynny'n golygu osgoi dyblygu a thrin data ddwywaith drwy rannu systemau a phrosesau. Nid yw hyn bob amser mor hawdd ag y mae'n ymddangos oherwydd yn aml mae rheolau neu gyfleoedd gwahanol yn berthnasol i wahanol wasanaethau. Serch hynny, mae gweithredu fel 'Un Cyngor yn gweithio gyda'i gilydd i wella bywydau' yn rhan annatod o weledigaeth y Cyngor.
- Lle bynnag y bo modd, bydd y Cyngor yn cefnogi cymunedau a phobl i ddod yn fwy gwydn drwy greu eu hatebion eu hunain a lleihau'r ddibyniaeth ar y Cyngor. Y rheswm am hyn yw nad yw'n gynaliadwy i'r Cyngor barhau i geisio diwallu'r holl anghenion sy'n codi ac oherwydd bod yna gapasiti, doniau a syniadau'n bodoli mewn rhannau eraill o'r gymuned y gellir eu hannog i fod â rhan weithredol ac effeithiol wrth gynnal ac yn aml wrth wella gwasanaethau lleol. Mae gan y Cyngor rôl o ran annog, galluogi ac arwain y dull hwn ac mae wedi mabwysiadu hyn fel un o'i egwyddorion sylfaenol.
- Mae'r Cyngor wedi cytuno ar egwyddor o ganolbwyntio adnoddau sy'n lleihau ar y cymunedau a'r unigolion mwyaf anghenus. Mae gan rannau o'n cymuned broblemau hirdymor o ran tlodi ac anfantais. Nid yw'r atebion i hyn dan reolaeth uniongyrchol y Cyngor yn gyfan gwbl (er enghraifft, effeithiau newidiadau i'r system les) ond lle y bo'n bosibl, mae'r Cyngor wedi cytuno ei fod am leddfu problemau yn y meysydd hyn a datblygu atebion cynaliadwy tymor hwy. Bydd y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol newydd ar gyrff cyhoeddus, a ddaeth i rym ar 31 Mawrth 2021, yn adlewyrchu'r nodau hyn.

1.4 Ariannu gwasanaethau'r cyngor

1.4.1 Gwasanaethau'r Cyngor

Mae'r Cyngor yn darparu neu'n galluogi cannoedd o wasanaethau ar draws yr holl gymunedau amrywiol yn y fwrdeistref sirol ac mae'n gyfrifol am ddarparu gwasanaethau fel addysg, gofal cymdeithasol, priffyrdd, parciau a mannau agored, trafnidiaeth gyhoeddus, hawliau tramwy, diogelwch ar y ffyrdd, casglu sbwriel, glanhau strydoedd, referniw a budd-daliadau, diogelu'r cyhoedd, cofrestryddion a gwasanaethau hamdden, y celfyddydau a llyfrgelloedd drwy ein partneriaid HALO ac Awen. Mae'r Cyngor yn gwneud dau fath o wariant – gwariant referniw a gwariant cyfalaf.

1.4.2 Gwariant referniw

Mae gwariant referniw yn cynnwys gwariant ar gostau gwasanaethau o ddydd i ddydd gan gynnwys cyflogau staff, cynnal a chadw adeiladau a chyflenwadau cyffredinol, comisiynu a chyfarpar. Telir am y gwariant hwn o'r incwm a dderbynnir gan dalwyr y dreth gyngor, talwyr ardrethi busnes, y ffioedd a'r taliadau a godir am wasanaethau penodol ac o grantiau a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru.

1.4.3 Gwariant cyfalaf

Mae gwariant cyfalaf yn cynnwys gwariant ar asedau fel ffyrdd, ysgolion newydd, cynlluniau ailddatblygu a gwaith adnewyddu mawr ar adeiladau. Bydd yr asedau hyn yn cynnig manteision i'r gymuned am nifer o flynyddoedd a chaiff y gwariant ei ariannu'n bennaf drwy fenthycyca, grantiau cyfalaf, a gwerthu tir ac adeiladau diangen.

1.4.4 Ffynonellau cyllid

Y prif ffynonellau incwm y mae'r Cyngor yn eu derbyn yw ffioedd a thaliadau, grantiau, ardrethi busnes a'r dreth gyngor. Ceir diffiniad o'r rhain isod:

- **Ffioedd a thaliadau**

Mae ffynonellau incwm o ffioedd a thaliadau yn amrywio o daliadau am barcio i lety preswyl i'r henoed, taliadau prydau ysgol, taliadau cynllunio, taliadau am gasglu gwastraff swmpus, llogi cyfleusterau ac incwm o osod eiddo masnachol fel unedau diwydiannol.

- **Grantiau'r Llywodraeth**

Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid i awdurdodau lleol drwy nifer o ffynonellau, gan gynnwys y grant unigol mwyaf, sef y Grant Cynnal Referniw, y gellir ei ddefnyddio at unrhyw ddiben y maent yn ei ddewis wrth ddarparu'r gwasanaethau y maent yn gyfrifol amdanynt. Mae cyllid arall a ddarperir i Gynghorau gan Lywodraeth Cymru yn cynnwys grantiau at ddibenion penodol. Yn ogystal â'r cyllid y mae awdurdodau'n ei gael gan Lywodraeth Cymru, maent yn derbyn rhai grantiau wedi'u neilltuo gan gyrrff eraill y llywodraeth (dim ond at y dibenion penodol y cânt eu darparu y gellir defnyddio'r grantiau hyn).

- **Ardrethi busnes**

Mae awdurdodau lleol yn cael incwm hefyd drwy Lywodraeth Cymru o ardrethi annomestig (busnes) a bennir yn genedlaethol.

- **Y dreth gyngor**

Ar ôl ystyried incwm o ffioedd a thaliadau, grantiau'r llywodraeth ac ardrethi annomestig, ariennir gwariant referniw gan y dreth gyngor, a godir ar bob eiddo yn ardal y Cyngor, yn amodol ar ostyngiadau ac eithriadau penodol. Y dreth gyngor yw'r unig elfen o gyllid y cyngor sy'n seiliedig ar dreth, nad yw'n cael ei phennu gan Lywodraeth Cymru. Yn 2023-24, mae incwm y dreth gyngor yn cynrychioli 27% o wariant referniw net y cyngor.

- **Cyllid cyfalaf**

Mae awdurdodau lleol yn derbyn grantiau gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gwariant cyfalaf, a gallant bennu faint y gallant fforddio ei fenthycyca yn seiliedig ar asesiad darbodus o'u harian gan ddefnyddio codau ymarfer proffesiynol (Cod Materion Ariannol). Cyfeirir at arian a fenthycir dan y cod fel Benthycyca Darbodus.

Adran 2

**Crynodeb o'r taliadau
sydd i'w codi**

Adran 2: Crynodeb o'r taliadau sydd i'w codi

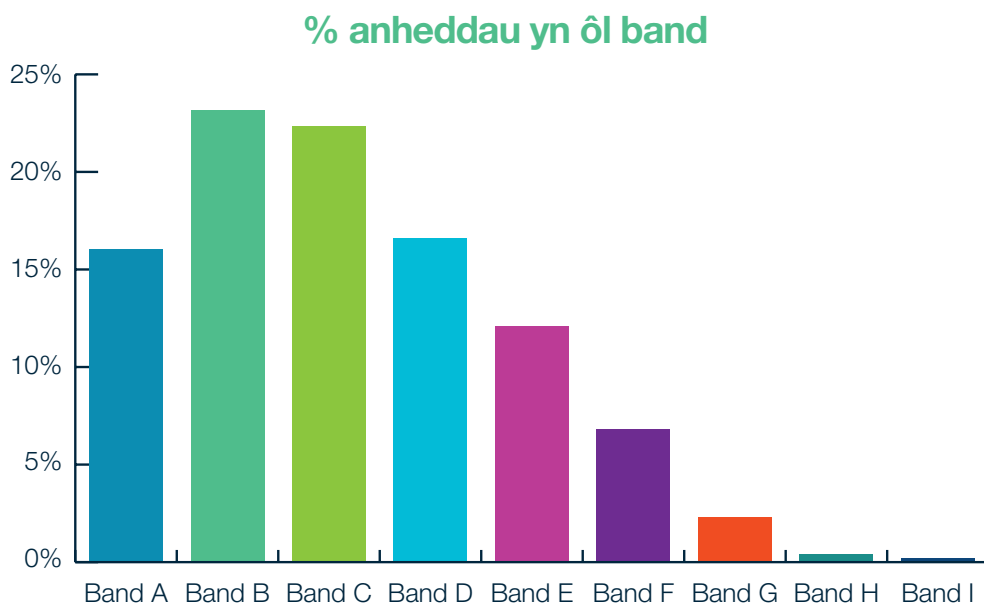
2.1 Y dreth gyngor ac ystod gwerthoedd y bandiau

2.1.1 Mae faint o'r dreth gyngor y mae preswlydd yn ei dalu yn dibynnu ar y band y mae ei eiddo/annedd ynddo. Dyrennir pob annedd i un o naw band gan Asiantaeth y Swyddfa Brisió (VOA), asiantaeth annibynnol nad yw'n rhan o'r Cyngor. Ers 2005, cyfrifwyd y dreth gyngor gan ddefnyddio naw band prisió (bandiau A i I) a sefydlwyd yn 2005 gan ddefnyddio gwerthoedd tai 2003. Fodd bynnag, mae Asiantaeth y Swyddfa Brisió hefyd yn asesu eiddo pan ofynnir iddo wneud hynny, er enghraifft yn ystod apêl y dreth gyngor neu wrth adolygu band.

2.1.2 Mae'r tabl isod yn rhoi manylion canran yr anheddau cyngor yn ôl band y dreth gyngor.

Band	Ystod gwerth Anheddau (Gwerth Eiddo ar 1 Ebrill 2003)	Cymhareb	Nifer yr Anheddau	% yr anheddau yn y band
A	Hyd at £44,000	6/9	10,544	16.01%
B	£44,001 i £65,000	7/9	15,309	23.25%
C	£65,001 i £91,000	8/9	14,761	22.42%
D	£91,001 i £123,000	9/9	10,945	16.62%
E	£123,001 i £162,000	11/9	7,945	12.07%
F	£162,001 i £223,000	13/9	4,439	6.74%
G	£223,001 i £324,000	15/9	1,507	2.29%
H	£324,001 i £424,000	18/9	291	0.44%
I	£424,001 a throsodd	21/9	109	0.16%

Mae'r siart isod yn dangos canran anheddau'r dreth gyngor ym mhob band.

Mae 61.7% o eiddo ym Mwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn talu llai na'r hyn sy'n cyfateb i 'Band D' sef y band a ddefnyddir i gymharu lefelau'r Dreth Gyngor ar draws Awdurdodau Lleol.

2.1.3 Mae'r tabl isod yn dangos lefel y dreth gyngor ar gyfer trigolion Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn ôl band prisio. Ar gyfer eiddo Band D, sy'n cyfrif am 16.62% o'r eiddo ym Mwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, elfen y cyngor o'r dreth gyngor yw £1,675.26.

Ystod Gwerthoedd Bandiau'r Dreth Gyngor 2023-24 – Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr

Band	Ystod gwerth Anheddau (Gwerth Eiddo ar 1 Ebrill 2003)	Y Dreth Gyngor 2022-23 £	Y Dreth Gyngor 2023-24 £
A	Hyd at £44,000	1,064.67	1,116.84
B	£44,001 i £65,000	1,242.12	1,302.98
C	£65,001 i £91,000	1,419.56	1,489.12
D	£91,001 i £123,000	1,597.01	1,675.26
E	£123,001 i £162,000	1,951.90	2,047.54
F	£162,001 i £223,000	2,306.79	2,419.82
G	£223,001 i £324,000	2,661.68	2,792.10
H	£324,001 i £424,000	3,194.02	3,350.52
I	£424,001 a throsodd	3,726.36	3,908.94

2.1.4 Mae bil y dreth gyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2023-24 (1 Ebrill 2023 i 31 Mawrth 2024) yn cynnwys taliadau a godir gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, Comisiynydd Heddlu a Throseddau De Cymru a Chynghorau Cymuned/Tref. Mae'r Cyngor yn casglu'r taliadau a godir ar gyfer y ddau gorff arall drwy fecanwaith y dreth gyngor. Yna telir yr arian a gesglir i'r cyrff perthnasol yn unol â'r hyn y maent wedi'i gynnwys yn eu cyllideb i godi ar aelwydydd ym mwrdeistref sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

2.2 Gofyniad y dreth gyngor 2023-24

2.2.1 Er mwyn cwblhau ei gyllideb, mae'n rhaid i'r Cyngor bennu gofyniad y dreth gyngor— sef y swm o arian sydd i'w godi gan y dreth gyngor. Mae hyn ar ôl ariannu'r holl ofynion ac asesu lefelau incwm gan y llywodraeth ac o fannau eraill. Ar hyn o bryd, mae'r dreth gyngor yn cyfrif am 27% o'r arian y mae'r Cyngor yn ei gael. Mae lefel y cynnydd yn ceisio taro cydbwysedd priodol rhwng anghenion y Cyngor a'i ddinasyddion. Sylfaen y Dreth Gyngor Gros ar gyfer Pen-y-bont ar Ogwr ar gyfer 2023-24 yw 56,418.28 eiddo cyfwerth â Band D a'r gyfradd gasglu a amcangyfrifir yw 97.5%. Felly, sylfaen net y dreth gyngor yw 55,007.82, sy'n rhoi treth gyngor Band D o £1,675.26, fel y nodir yn y tabl isod:

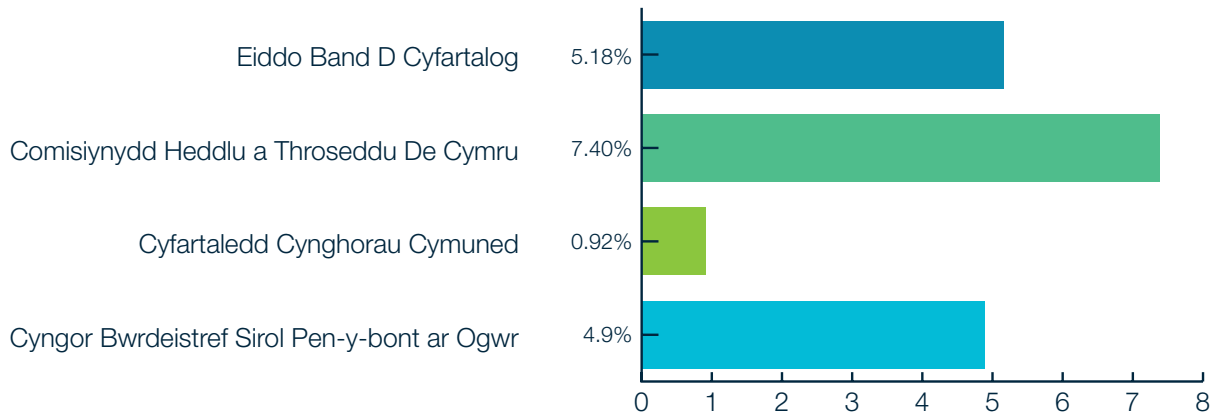
Cyfrifir y Dreth Gyngor gyfartalog ar gyfer Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr isod:

Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	2022-23 £	2023-24 £
Gwariant a godwyd ar y Cyfrif Refeniw	459,188,753	481,891,123
Incwm a gredydwyd i'r Cyfrif Refeniw	-139,674,340	-139,556,790
Cyllideb Gwariant Net	319,514,413	342,334,333
Wedi'i ariannu'n rhannol gan:		
Grant Cynnal Refeniw (RSG)	-179,595,330	-202,556,406
Dosbarthiad Ardrethi Annomestig Cenedlaethol (Ardrethi Busnes)	-52,772,627	-47,625,526
Swm i'w ariannu gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	87,146,456	92,152,401
Gofyniad y Dreth Gyngor	87,146,456	92,152,401
Sylfaen y Dreth Gyngor Net (Cyfwerth â Band D)	54,568.51	55,007.82
Gofyniad Band D y Dreth Gyngor	£1,597.01	£1675.26
Newid Canrannol dros y flwyddyn flaenorol	0%	4.9%

2.3 % cynnydd band D y dreth gyngor 2023-24

2.3.1 Mae'r swm sydd i'w dalu o'r dreth gyngor eleni yn £92.2 miliwn. Mae cynnydd 4.9% yn y taliad Band D cyfartalog a godir am elfen y cyngor bwrdeistref sirol. Mae hyn o ganlyniad i'r pwysau y mae'r cyngor yn eu hwynebu. Mae praesept Comisiynydd Heddlu a Throseddau De Cymru ar gyfer eiddo Band D wedi cynyddu 7.4%, ac mae praesept cyfartalog y cynghorau cymuned ar gyfer eiddo Band D wedi gostwng 0.92%. Cyfanswm y cynnydd cyffredinol cyfartalog yn y dreth gyngor ar gyfer eiddo Band D yw 5.18%.

% y newid yn y dreth gyngor i Fand D 2023-24

2.4 Taliadau'r dreth gyngor Band D a godir yn ôl ardal cyngor cymuned a thref 2023-24

2.4.1 Roedd y tabl blaenorol yn dangos y dreth gyngor ar gyfer trigolion Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn ôl band eiddo. Mae praeseptau Cyngorau Tref a Chymuned yn amrywio ar draws y Fwrdeistref Sirol, gan gynhyrchu amrywiadau yn y cyfanswm sy'n daladwy gan y deiliad tŷ yn yr un band treth gyngor mewn gwahanol rannau o'r Fwrdeistref Sirol, ac mae'r tabl isod yn dangos dadansoddiad o gyfanswm y dreth gyngor a godir, gan gynnwys y cyfanswm sy'n daladwy yn ôl ardal cyngor tref a chymuned ar gyfer 2023-24 ar gyfer eiddo Band D:

Cyngor Cymuned	Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr £	Cyngor Cymuned / Tref £	Yr Heddlu £	Cyfanswm £
Cyngor Cymuned Bracla	1,675.26	42.74	324.47	2,042.47
Cyngor Tref Pen-y-bont ar Ogwr	1,675.26	106.70	324.47	2,106.43
Cyngor Cymuned Cefn Cribwr	1,675.26	76.12	324.47	2,075.85
Cyngor Cymuned Coety Uchaf	1,675.26	27.84	324.47	2,027.57
Cyngor Cymuned Corneli	1,675.26	58.62	324.47	2,058.35
Cyngor Cymuned Llangrallo Uchaf	1,675.26	31.25	324.47	2,030.98
Cyngor Cymuned Llangrallo Isaf	1,675.26	62.88	324.47	2,062.61
Cyngor Cymuned Cwm Garw	1,675.26	52.72	324.47	2,052.45
Cyngor Cymuned Trelales	1,675.26	51.59	324.47	2,051.32
Cyngor Cymuned Llangynwyd Isaf	1,675.26	57.05	324.47	2,056.78
Cyngor Cymuned Llangynwyd Ganol	1,675.26	69.41	324.47	2,069.14
Cyngor Tref Maesteg	1,675.26	53.75	324.47	2,053.48
Cyngor Cymuned Merthyr Mawr	1,675.26	13.41	324.47	2,013.14
Cyngor Cymuned Castellnewydd Uchaf	1,675.26	27.51	324.47	2,027.24
Cyngor Cymuned Cwm Ogwr	1,675.26	36.13	324.47	2,035.86
Cyngor Tref Pencoed	1,675.26	47.82	324.47	2,047.55
Cyngor Tref Porthcawl	1,675.26	51.44	324.47	2,051.17
Cyngor Cymuned y Pîl	1,675.26	47.63	324.47	2,047.36
Cyngor Cymuned Llansanffraid-ar-Ogwr	1,675.26	26.85	324.47	2,026.58
Cyngor Cymuned Ynysawdre	1,675.26	32.16	324.47	2,031.89

2.5 Ardrethi annomestig (busnes) (NDR)

- 2.5.1 Ardrethi annomestig yw'r modd y mae busnesau a pherchnogion eiddo annomestig eraill yn cyfrannu at gostau gwasanaethau awdurdodau lleol. Mae ardrethi busnes yn dreth leol flynyddol. Mae talwyr ardrethi a pherchnogion pob eiddo annomestig a busnes yn talu ardrethi busnes, ac mae enghreifftiau o eiddo atebol yn cynnwys siopau, swyddfydd, tafarndai, warysau a ffatrioedd.
- 2.5.2 Caiff y lluosydd Ardrethi Busnes Cenedlaethol ei bennu gan Lywodraeth Cymru bob blwyddyn yn unol â pharagraff 3B o Atodlen 7 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988. Mae'r cyfrifiad yn seiliedig ar fformiwla sy'n ystyried y newid blynyddol yn y Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI), ac ar gyfer y flwyddyn ariannol 2023-24 bydd y lluosydd yn parhau yn £0.535. Mae Llywodraeth Cymru wedi penderfynu peidio â chodi'r lluosydd eto. Bydd y penderfyniad hwn yn sicrhau na fydd cynnydd yn swm yr ardrethi y mae busnesau a thalwyr ardrethi eraill ledled Cymru yn eu talu yn 2023-24, cyn cymhwyso unrhyw ryddhad ardrethi.

Ardrethi Annomestig (Busnes)	2022-23	2023-24
Lluosydd Ardrethi Busnes Cenedlaethol (a bennir gan Lywodraeth Cymru)	53.5c fesul £	53.5c fesul £

- 2.5.3 Cyfrifir Ardrethi Annomestig (NDR) drwy gymryd Gwerth Ardrethol (RV) eiddo a'i luosi â 'lluosydd' yr NDR am y flwyddyn dan sylw.
- 2.5.4 Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn casglu ardrethi busnes ar ran Llywodraeth Cymru. Yna caiff cyfran o'r swm a gesglir ei ailddosbarthu i awdurdodau lleol yng Nghymru, yn seiliedig ar boblogaeth oedolion pob awdurdod, fel rhan o'r setliad llywodraeth leol, i dalu am wasanaethau.
- 2.5.5 Mae gwybodaeth am eiddo sydd wedi'u heithrio rhag talu ardrethi busnes, neu sy'n talu cyfradd is, ar gael yn y cyfeiriad gwefan canlynol: <https://businesswales.gov.wales/cy/ardrethi-busnes-yng-nghymru>

Adran 3

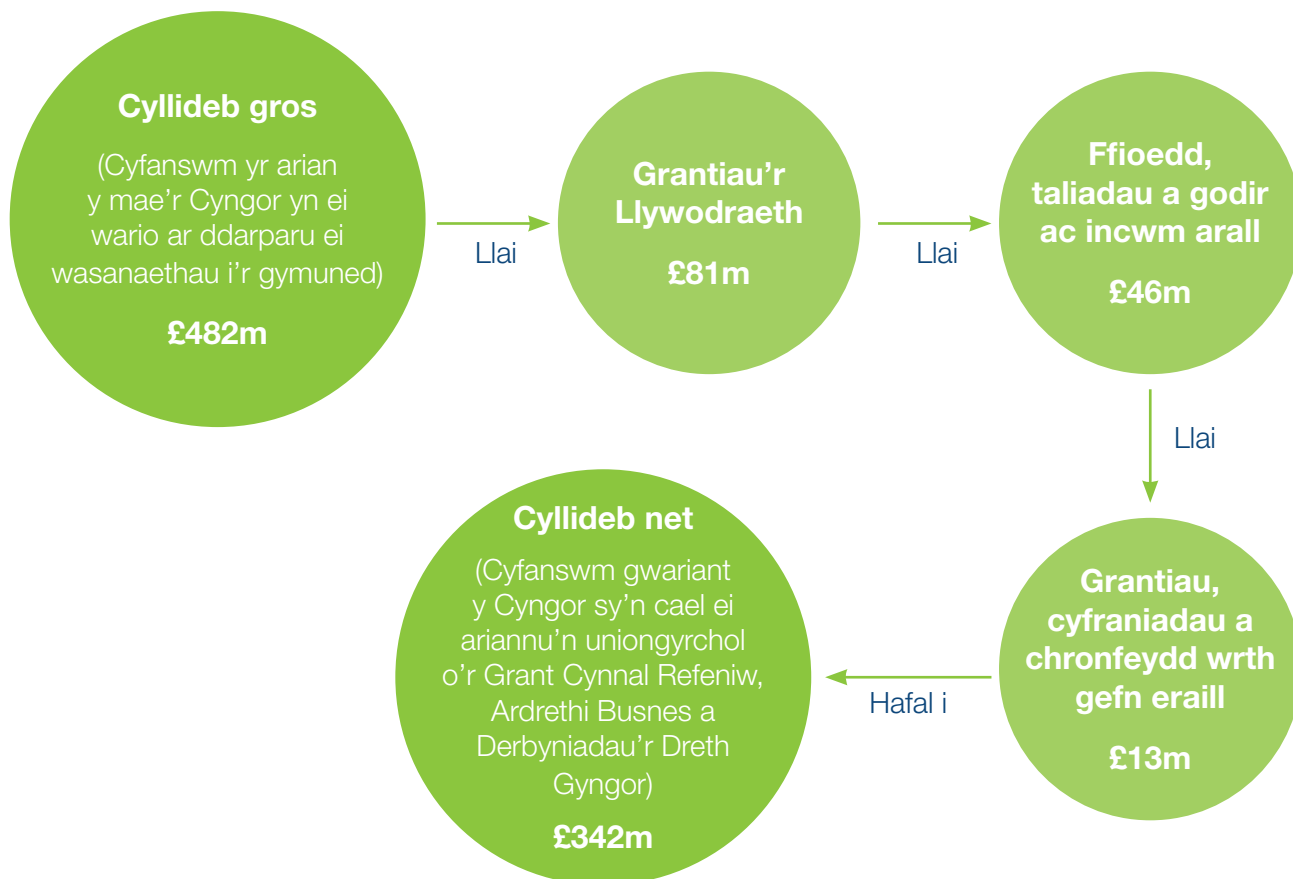
**Cyllideb refeniw
2023-24**

Adran 3: Cyllideb refeniw 2023-24

3.1 Cyllideb gros i'r gyllideb net

3.1.1 Fel rhan o broses pennu'r gyllideb a'r dreth gyngor, mae Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (adran 32) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor gyfrifo amcangyfrif o wariant net a elwir yn ofyniad y gyllideb.

Mae'r diagram isod yn esbonio'r gwahaniaeth rhwng y gyllideb gros a net:

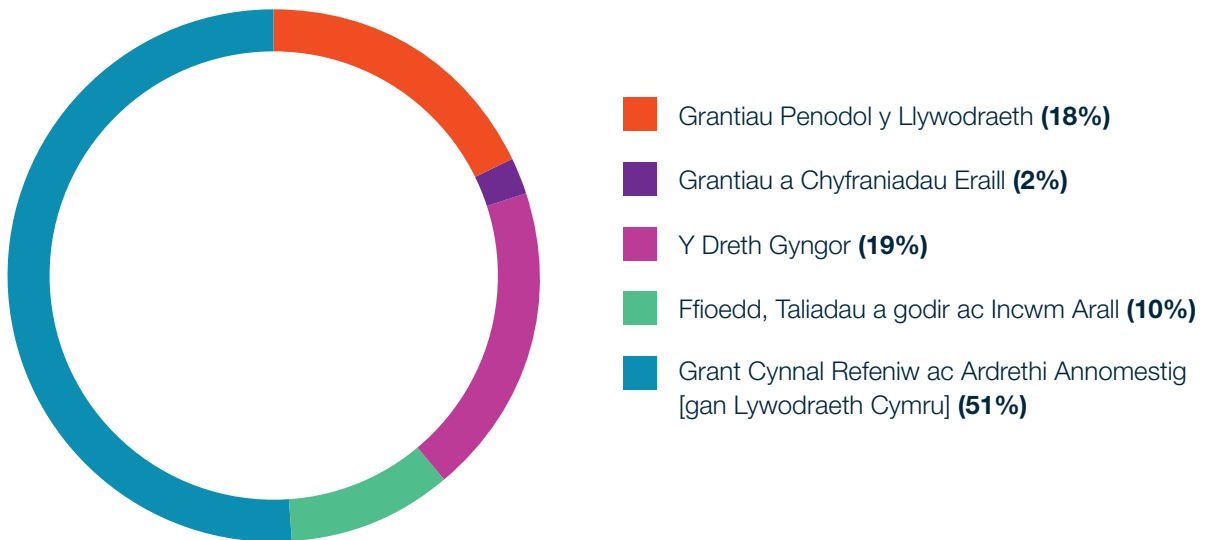
3.1.2 Y Gyllideb Refeniw

Dyma'r cyfrif a ddefnyddir ar gyfer talu am y gwariant ar wasanaethau awdurdod lleol o ddydd i ddydd. Dyma'r gwariant sy'n destun craffu a chyhoedduswydd fwyaf gan ei fod yn cwmpasu holl wasanaethau'r Cyngor a chaiff ei ariannu'n rhannol, ond nid yn gyfan gwbl, o incwm y dreth gyngor.

3.2 Cyllideb refeniw gros

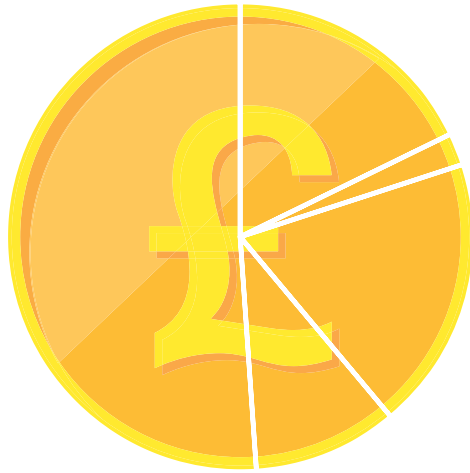
Mae'r siartiau isod yn amlinellu ein cynlluniau ar gyfer incwm gros a gwariant ar gyfer 2023-24. Cost gros gwasanaethau refeniw a ddarperir gan y Cyngor yn 2023-24 yw £482 miliwn; mae hyn yn cynnwys gwariant a ariannwyd gan ffrydiau incwm eraill yn cynnwys grantiau eraill gan y Llywodraeth, grantiau a chyfraniadau eraill, derbyniadau cwsmeriaid a chleientiaid a llog ar fuddsoddiadau.

O ble y daw'r arian o Incwm Refeniw Crynswth 2023-24 (£481.891 miliwn)

* Mae Ffioedd, Taliadau a godir ac Incwm Arall yn cynnwys trosglwyddo arian o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd (£4.511 miliwn), ailgodi taliadau rhwng cyfarwyddiaethau (£7.531 miliwn), Incwm mewnol gan gynnwys incwm sy'n gysylltiedig â chontractau (£12.650 miliwn), ac incwm gan gwsmeriaid a chleientiaid (£21.957 miliwn).

O ble y daw pob £1 a gaiff ei wario gan y cyngor

- 52c** Grant Cynnal Refeniw Llywodraeth Cymru ac Ardrethi Annomestig
- 19c** Y Dreth Gyngor
- 17c** Grantiau Penodol y Llywodraeth
- 9c** Ffioedd, Taliadau a Godir ac Incwm Arall
- 3c** Grantiau a Chyfraniadau Eraill

Ceir dadansoddiad o'r gwariant refeniw gros yn ôl categori gwariant yn y tabl isod:

Ble caiff yr arian ei wario – yn ôl categori gwariant

Gwariant gros yn ôl math o wariant (£481.891 miliwn)

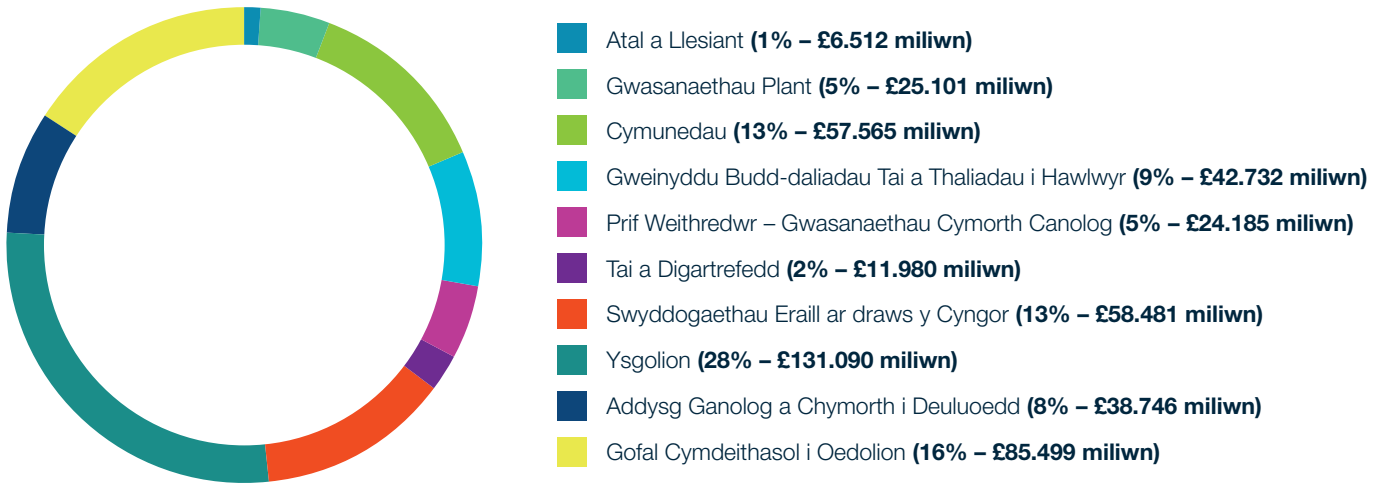

- Costau sy'n gysylltiedig â safleoedd (3% – £14.089 miliwn)**
- Gwariant sy'n gysylltiedig â thrafnidiaeth (3% – £16.025 miliwn)**
- Cyflenwadau a Gwasanaethau (14% – £61.598 miliwn)**
- Taliadau Trydydd Parti (20% – £103.088 miliwn)**
- Taliadau Trosglwyddo (14% – £63.533 miliwn)**
- Gwasanaethau Cymorth (0% – £0.026 miliwn)**
- Costau Ariannu Cyfalaf (2% – £11.685 miliwn)**
- Costau Cyflogeion (44% – £211.847 miliwn)**

Ceir dadansoddiad o'r gwariant refeniw gros yn ôl maes gwasanaeth yn y tabl isod:

Ble caiff yr arian ei wario – yn ôl maes gwasanaeth

Ble caiff yr arian ei wario Gwariant Refeniw Gros 2023-24 (£481.891 miliwn)

Noder: Mae Swyddogaethau Eraill ar draws y Cyngor yn cynnwys Costau Ariannu Cyfalaf, Praeseptau ac Ardollau, Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor a darpariaeth gorfforaethol ar gyfer cyflogau a phrisiau.

Mae Gwasanaethau Cymorth Canolog y Prif Weithredwyr yn cynnwys: Cyllid, Archwilio, Adnoddau Dynol, TGCh, Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd a Rheoleiddiol, Tai a Digartrefedd, Cymorth Busnes, ac Etholiadau a Phartneriaethau.

Cymunedau – yn cynnwys Rheoli Cyfleusterau ac Asedau, Gwasanaethau Cynllunio a Datblygu, Adfywio Strategol, yr Economi, Adnoddau Naturiol a Chynaliadwyedd, Strydoedd Glanach a Rheoli Gwastraff, Landlord Corfforaethol, a Phrifyrdd a Mannau Gwyrdd.

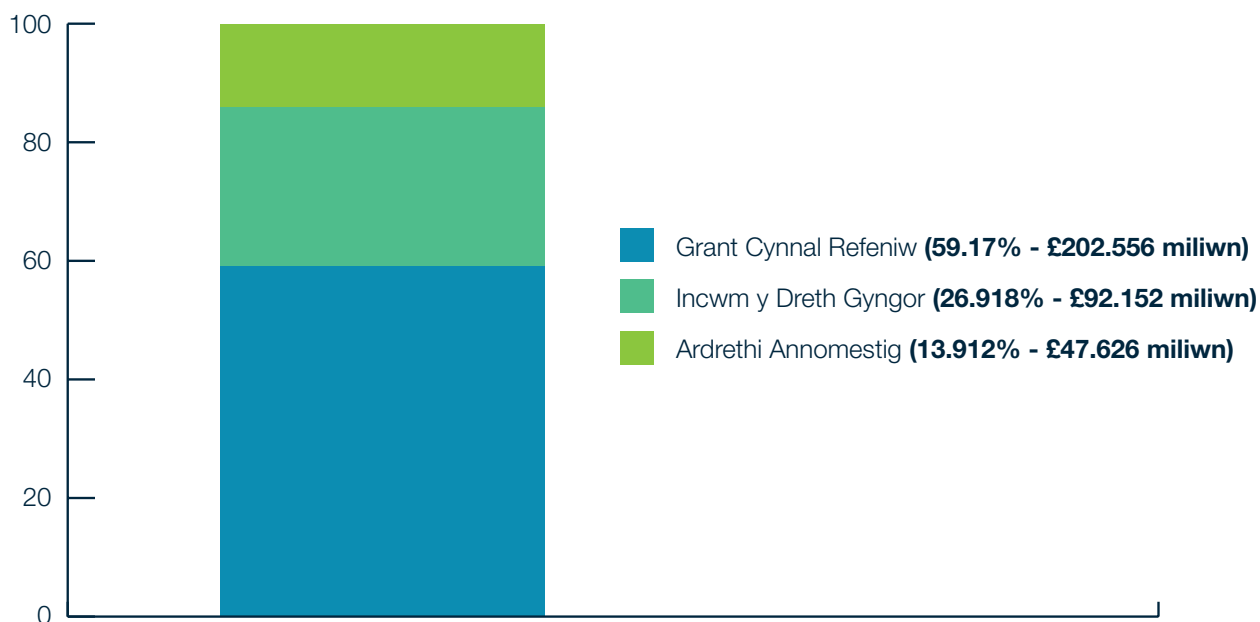
3.3 Cyllideb refeniw net

Mae'r siartiau isod yn amlinellu ein cynlluniau ar gyfer incwm net a gwariant ar gyfer 2023-24. Cost net gwasanaethau refeniw a ddarperir gan y Cyngor yn 2023-24 yw £342 miliwn; mae hyn yn cynnwys gwariant a ariannwyd gan y grant cynnal refeniw, cyfran o ardrethi annomestig a'r dreth gyngor yn unig.

Ariannu'r gyllideb refeniw net

Mae'r siart canlynol yn dadansoddi prif ffynonellau ariannu gwariant net ar gyfer 2023-24:

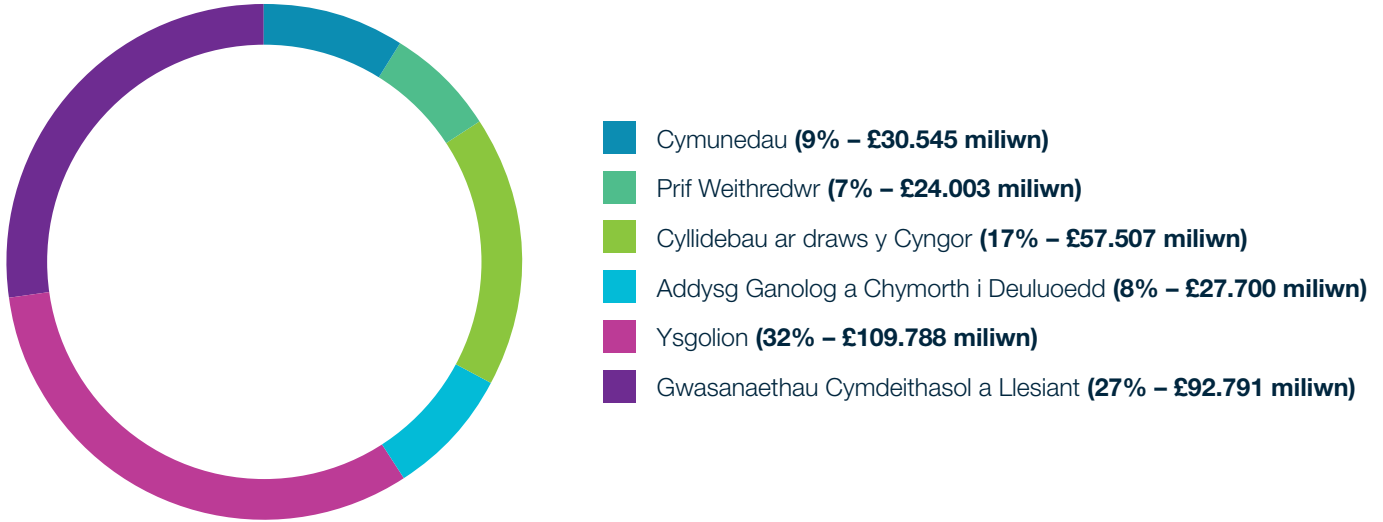
Ariannu gwariant refeniw net 2023-24 (Cyfanswm £342.334 miliwn)

Cyllideb refeniw net yn ôl gwasanaeth

Mae'r siart isod yn dangos y gyllideb refeniw net o £342.334 miliwn yn ôl maes gwasanaeth:

Gwariant net ar wasanaethau 2023-24 (£342.334 miliwn)

Cyllideb refeniw net yn ôl categori gwariant

Mae'r tabl isod yn rhoi manylion gwariant refeniw net yn ôl categori gwariant:

Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	Cyllideb £' miliwn	%
Costau Cyflogeion	211.848	44.0%
Costau sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	14.089	3.0%
Gwariant sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	16.025	3.0%
Cyflenwadau a Gwasanaethau	61.598	14.0%
Taliadau Trydydd Parti	103.088	20.0%
Taliadau Trosglwyddo	63.533	14.0%
Gwasanaethau Cymorth	0.026	0.0%
Costau Ariannu Cyfalaf	11.684	2.0%
Cyllideb Gros	481.891	100
Grantiau		
Grantiau Penodol y Llywodraeth	(80.740)	
Grantiau a Chyfraniadau Eraill	(11.527)	
Ffioedd, Taliadau a Godir ac Incwm Arall	(47.290)	
Cyllideb Net	342.334	

Dadansoddiad tybiannol o dreth gyngor Band D yn ôl gwasanaeth

Ceir dadansoddiad tybiannol o gyllideb referiw net 2023-24 yn seiliedig ar Fand D sy'n cyfateb i £1675.26 (cynnydd o 4.9%), fel enghraifft, yn y tabl isod:

Gwariant Gwasanaeth	Cyllideb Net £	Tybiannol Cyfwerth â Band D £
Addysg Ganolog a Chymorth i Deuluoedd	27,700,000	£135.55
Ysgolion	109,788,000	£537.26
Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant	92,791,000	£454.09
Cymunedau	30,545,000	£149.48
Prif Weithredwr	24,003,000	£117.46
Cyllidebau ar draws y Cyngor		
Cyllid Cyfalaf	7,203,000	£35.25
Ardollau	9,188,964	£44.97
Gwaith Atgyweirio a Chynnal a Chadw	670,000	£3.28
Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor	16,054,000	£78.56
Ardoll Prentisiaethau	650,000	£3.18
Costau sy'n Gysylltiedig â Phensiynau	430,000	£2.10
Premiymau Yswiriant	1,363,000	£6.67
Cyllidebau Eraill ar draws y Cyngor	21,948,369	£107.41
Gwariant Net i'w ariannu	342,334,333	£1,675.26

3.4 Gwariant referiw net yn ôl cyfarwyddiaeth

3.4.1 Trosolwg o addysg a chymorth i deuluoedd

Mae'r Cyngor yn bwriadu gwario £137 miliwn ar wasanaethau a ddarperir gan y Gyfarwyddiaeth Addysg a Chymorth i Deuluoedd yn 2023-2024, a hynny cyn clustnodi cyllid ychwanegol am gyflogau a chynnydd mewn prisiau.

Bydd y rhan fwyaf o'r arian hwn yn cael ei wario gan y 59 ysgol ar draws y Fwrdeistref Sirol.

Ysgolion yw'r maes gwariant unigol mwyaf i'r Cyngor.

Yn ogystal â'r gyllideb arfaethedig o £110 miliwn i'w dirprwyo i ysgolion yn 2023-2024, mae'r Cyngor eisoes wedi gwario £21.6 miliwn ar waith adeiladu ac adnewyddu ysgolion fel rhan o'n Rhaglen Band A Moderneiddio Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif ac mae wedi ymrwymo dros dro i £19 miliwn arall fel rhan o'r Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy, sydd newydd ei hailenwi.

Mae'r symiau hyn yn cynnwys gwariant cyfalaf untro dros nifer o flynyddoedd, gan gynnwys cyllid ar gyfer gwaith tir a seilwaith, gydag arian cyfatebol sylweddol gan Lywodraeth Cymru.

3.4.1.1 Refeniw addysg a chymorth i deuluoedd: gwasanaethau a ddarperir

Cyllideb Net 2022/2023 £	ADDYSG A CHYMORTH I DEULUOEDD	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Dysgu	
6,592,564	Anghenion Dysgu Ychwanegol	6,598,760
57,290	Dysgu Oedolion yn y Gymuned	60,160
6,649,854	Is-gyfanswm	6,658,920
	Partneriaeth Strategol a Chomisiynu	
805,702	Gwasanaeth Ieuenctid	803,590
2,272,112	Cymorth i Deuluoedd	2,379,260
3,077,814	Is-gyfanswm	3,182,850
	Cymorth Busnes	
10,409,638	Cymorth Busnes	10,385,120
402,750	Iechyd a Diogelwch	400,730
10,812,388	Is-gyfanswm	10,785,850
	Cymorth i Ysgolion	
609,710	Gwella Ysgolion	610,970
59,590	Gwasanaeth Cerdd Ysgolion	67,650
669,300	Is-gyfanswm	678,620
	Moderneiddio Ysgolion	
3,774,350	Moderneiddio Ysgolion	3,772,770
3,774,350	Is-gyfanswm	3,772,770
	Cymorth i Grwpiau Agored i Niwed	
641,462	Cymorth i Grwpiau Agored i Niwed	792,210
641,462	Is-gyfanswm	792,210
	Rheoli Strategol	
1,870,640	Rheoli Strategol	1,828,780
1,870,640	Is-gyfanswm	1,828,780
	Cyllidebau Ysgolion Dirprwyedig	
110,437,286	Cyllidebau Ysgolion Unigol	109,788,000
110,437,286	Is-gyfanswm	109,788,000
137,933,094	Cyfanswm: Addysg a Chymorth i Deuluoedd	137,488,000

3.4.1.2 Refeniw addysg a chymorth i deuluoedd: math o wariant

Cyllideb Net 2022/2023 £	ADDYSG GANOLOG A CHYMORTH I DEULUOEDD	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Cyflogeion	
3,106,590	Athrawon	3,163,930
275,480	Prif Swyddogion	272,050
13,158,614	Swyddogion	13,713,380
299,260	Arweinwyr Ieuencid	306,010
453,520	Swyddogion Soulbury	443,390
25,000	Staff Asiantaeth	25,000
984,640	Hyfforddiant Staff a Chostau Pensiwn Hanesyddol	960,270
	Gwariant sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	
160,500	Gwaith Atgyweirio a Chynnal a Chadw	160,500
15,000	Cynnal a Chadw'r Tir	15,000
20,770	Costau Ynni	20,770
24,860	Rhenti	27,100
10,840	Ardrethi Busnes / Y Dreth Gyngor	10,840
1,440	Gwasanaethau Dŵr	1,440
3,100	Cyflenwadau Domestig a Glanhau	3,100
26,450	Costau Adeiladau a Rennir	26,450
2,800	Yswiriant Safleoedd	2,800
23,270	Costau Eraill sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	23,170
	Costau sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	
10,700	Costau Trafnidiaeth Uniongyrchol	10,700
29,170	Llogi Gwasanaethau Fflyd	29,170
7,886,860	Llogi Contract a Lesio Gweithredol	7,845,930
6,280	Trafnidiaeth Gyhoeddus	6,330
139,970	Lwfans Ceir	140,160

Cyllideb Net 2022/2023 £	ADDYSG GANOLOG A CHYMORTH I DEULUOEDD (parhad)	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Cyflenwadau a Gwasanaethau	
470,930	Offer, Deunyddiau a Dodrefn	461,430
1,820,860	Arlwyo	1,825,860
11,760	Dillad, Gwisgoedd, Golchdy	11,760
72,750	Argraffu, Deunydd Ysgrifennu ac ati.	71,750
4,720	Hysbysebu	4,720
759,000	Grantiau a Thanysgrifiadau	738,240
189,840	Gwasanaethau a Ddefnyddir a Gwasanaethau Proffesiynol Eraill	189,840
60,190	Cyfathrebu / Cyfrifiadura	60,190
6,110	Treuliau Staff	6,110
2,871,023	Grantiau Blynyddoedd Cynnar a Darpariaeth ADY	1,253,190
50	Yswiriant	50
2,643,330	Costau Refeniw Menter Cyllid Preifat Maesteg	2,643,330
	Taliadau Trydydd Parti	
1,699,170	Awdurdodau Lleol a Chydbwyllgorau Eraill	1,699,170
1,598,251	Sefydliadau Gwirfoddol	1,526,250
54,230	Contractwyr Allanol	54,230
	Gwasanaethau Cymorth	
600	Gweinyddiaeth Adrannol	600
	Costau Ariannu Cyfalaf	
907,960	Ad-daliadau Benthycu Darbodus	907,960
39,730,319	Cyfanswm Gwariant	38,745,920
	Incwm	
(6,147,690)	Grantiau	(4,821,700)
(1,046,811)	Ad-daliadau a Chyfraniadau Eraill	(1,234,100)
(3,869,420)	Derbyniadau Cwsmeriaid / Cleientiaid	(3,819,830)
(1,170,590)	Ailgodi Taliadau i Gyfarwyddiaethau Eraill (Mewnol)	(1,170,290)
(12,234,511)	Cyfanswm Incwm	(11,045,920)
27,495,808	Cyfanswm: Addysg Ganolog a Chymorth i Deuluoedd	27,700,000

3.4.1.3 Cyllideb refeniw ysgolion: math o wariant

Cyllideb Net 2022/2023 £	CYLLIDEBAU YSGOLION DIRPRWYEDIG	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Cyflogeion	
80,057,100	Athrawon	79,005,050
28,508,050	Swyddogion	28,645,050
80,300	Arweinwyr Ieuenctid	80,300
1,751,020	Staff Asiantaeth	1,751,020
108,200	Treuliau Gweithwyr Anuniongyrchol	108,200
	Gwariant sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	
1,226,500	Gwaith Atgyweirio a Chynnal a Chadw	1,226,500
186,520	Cynnal a Chadw'r Tir	186,520
2,092,930	Costau Ynni	2,358,690
79,000	Rhenti	79,000
2,079,880	Ardrethi Busnes / Y Dreth Gyngor	2,079,880
333,930	Gwasanaethau Dŵr	333,930
138,400	Gosodiadau a Ffitiadau	138,400
797,700	Cyflenwadau Domestig a Glanhau	797,700
34,300	Yswiriant Safleoedd	34,300
88,000	Costau Eraill sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	88,000
	Costau sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	
30,950	Costau Trafnidiaeth Uniongyrchol	30,950
500	Llogi Gwasanaethau Fflyd	500
187,500	Llogi Contract a Lesio Gweithredol	187,500
4,680	Trafnidiaeth Gyhoeddus	4,680
15,700	Yswiriant Trafnidiaeth	15,700
29,600	Lwfans Ceir	29,600

Cyllideb Net 2022/2023 £	CYLLIDEBAU YSGOLION DIRPRWYEDIG (parhad)	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Cyflenwadau a Gwasanaethau	
3,336,900	Offer, Deunyddiau a Dodrefn	3,336,900
4,689,156	Arlwyo	4,689,160
2,700	Dillad, Gwisgoedd, Golchdy	2,700
329,100	Argraffu, Deunydd Ysgrifennu ac ati.	329,100
7,000	Hysbysebu	7,000
28,800	Grantiau a Thanysgrifiadau	28,800
153,700	Gwasanaethau a Ddefnyddir a Gwasanaethau Proffesiynol Eraill	153,700
1,081,500	Cyfathrebu / Cyfrifiadura	1,081,500
2,705,560	Cytundebau Lefel Gwasanaeth	2,705,560
8,900	Ffioedd Cynadleddau	8,900
79,100	Yswiriant	79,100
	Taliadau Trydydd Parti	
20,000	Awdurdodau Lleol a Chydbwyllgorau Eraill	20,000
1,382,100	Contractwyr Allanol	1,382,100
200	Priffyrdd - Diogelwch a Chymhorthion	200
	Taliadau Trosglwyddo	
83,800	Grantiau Dillad	83,800
131,739,276	Cyfanswm Gwariant	131,089,990
	Incwm	
(15,939,320)	Grantiau	(15,939,320)
(1,491,060)	Ad-daliadau a Chyfraniadau Eraill	(1,491,060)
(3,738,470)	Derbyniadau Cwsmeriaid / Cleientiaid	(3,738,470)
(8,300)	Llog	(8,300)
(90,500)	Ailgodi Tâl i Gyfarwyddiaethau Eraill (Mewnol)	(90,500)
(34,340)	Trosglwyddiadau wedi'u Clustnodi sy'n Gysylltiedig â Chronfeydd Wrth Gefn	(34,340)
(21,301,990)	Cyfanswm Incwm	(21,301,990)
110,437,286	Cyfanswm: Cyllidebau Ysgolion Dirprwyedig	109,788,000

3.4.2 Trosolwg o wasanaethau cymdeithasol a llesiant

Ar ôl Addysg, maes gwariant mwyaf y Cyngor yw gofal cymdeithasol. Mae hyn yn cynnwys gwaith cymdeithasol a gofal cymdeithasol i blant ac i oedolion ag anghenion gofal a chymorth. Yn y Gyfarwyddiaeth, canolbwyntir ar ddiogelu ac amddiffyn pobl rhag niwed, cefnogi eu llesiant a'u cysylltiad, ac ymarfer gofal cymdeithasol o ansawdd uchel. Mae'r Gyfarwyddiaeth yn gweithio gydag eraill er mwyn sicrhau bod anghenion pobl yn cael eu diwallu'n ataliol lle y bo modd, a phan fydd hyn yn gweithio'n dda, mae'n golygu bod gwasanaethau gofal cymdeithasol yn canolbwyntio ar y bobl mwyaf anghenus hynny. Mae'r Gyfarwyddiaeth yn parhau i ddatblygu dulliau newydd o ddarparu gwasanaethau, ac mae hyn yn cynnwys gwell cymorth a chanlyniadau ar gyfer atal, ymyrraeth gynnar a llesiant. Mae'r dull hwn yn cefnogi'r amcan llesiant o 'helpu pobl a chymunedau i fod yn iachach ac yn fwy gwydn' ac mae hefyd yn rhan o gynllun trawsnewid y Gyfarwyddiaeth. Mae angen angen sicrhau cysondeb rhwng y strategaeth ariannol a'r strategaeth gwasanaeth mewn maes lle mae'r gyllideb yn cael ei harwain gan anghenion a gall fod yn gyfnewidiol, yn enwedig wrth i'r angen am gymorth gynyddu gyda newidiadau demograffig, effaith hirdymor cyfyngiadau symud y pandemig a'r argyfwng costau byw. Mae ein cynlluniau strategol yn canolbwyntio ar ymgorffori modelau sy'n seiliedig ar gryfder a chefnogi unigolion – oedolion, plant a theuluoedd a gofalwyr – i fyw eu bywydau gorau, gan ddiogelu lle bo angen a gweithio gydag eraill er mwyn iddynt aildrefnu eu gwasanaethau yn ôl effaith ac atal anghenion rhag gwaethygu.

Mae'r gwasanaethau cymdeithasol yn wasanaeth sy'n cael ei arwain gan anghenion i raddau helaeth, felly mae angen sicrhau cysondeb rhwng y gweithlu, gwasanaethau a strategaethau ariannol hirdymor er mwyn galluogi pobl a theuluoedd i fyw'n dda ac i fod yn gyd-ddibynnol, yn gysylltiedig â'r bobl sy'n bwysig iddyn nhw a'u cymunedau. Mae'r ddemograffeg yn dangos bod pobl yn byw'n hirach, yn aml gyda chyflyrau mwy cymhleth nag erioed o'r blaen. Mae hyn yn golygu bod mwy o bobl yn byw yn y gymuned a fyddai wedi aros yn yr ysbyty o'r blaen neu wedi mynd i gartref gofal. Mae gofal cymdeithasol plant yn cael ei arwain gan anghenion hefyd a gall y pwysau ariannol i ddiwallu anghenion amrywio'n gyflym iawn. Caiff anghenion eu diwallu a chaiff canlyniadau personol eu cyflawni o fewn y cyllidebau sydd ar gael. Mae'r Cyngor yn bwriadu gwario cyfanswm o £92 miliwn ar wasanaethau gofal cymdeithasol a llesiant yn 2023-24.

3.4.2.1 Gwasanaethau cymdeithasol a llesiant: gwasanaethau a ddarperir

Cyllideb Net 2022/2023 £	GWASANAETHAU CYMDEITHASOL A LLESIANT	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Gofal Cymdeithasol i Oedolion	
24,315,002	Pobl Hŷn	26,065,158
5,179,328	Anabledd Corfforol Oedolion / Nam ar y Synhwyrâu	5,574,350
19,259,219	Anableddau Dysgu Oedolion	21,033,631
4,397,527	Anghenion Iechyd Meddwl Oedolion	4,839,844
236,144	Gwasanaethau Gwirfoddol i Oedolion ar Gamddefnyddio Sylweddau ac Iechyd Meddwl	239,350
4,265,864	Rheoli Llesiant, Gweinyddu Canolog a Hyfforddiant	5,211,840
57,653,084	Is-gyfanswm	62,964,173
	Atal a Llesiant	
5,703,736	Hamdden a Chwaraeon	5,696,460
5,703,736	Is-gyfanswm	5,696,460
	Gwasanaethau Plant	
21,599,100	Gwasanaethau Plant	24,130,367
21,599,100	Is-gyfanswm	24,130,367
84,955,920	Cyfanswm: Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant	92,791,000

3.4.2.2 Cyllideb gwasanaethau cymdeithasol a llesiant: math o wariant

Cyllideb Net 2022/2023 £	GWASANAETHAU CYMDEITHASOL A LLESIAINT	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Cyflogeion	
489,531	Prif Swyddogion	482,800
40,236,106	Swyddogion	42,903,660
263,350	Treuliau Gweithwyr Anuniongyrchol	348,360
49,837	Gweithio Oddi Ar y Gyflogres (IR35)	46,250
	Gwariant sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	
231,890	Gwaith Atgyweirio a Chynnal a Chadw	386,890
25,000	Cynnal a Chadw'r Tir	25,000
43,190	Costau Ynni	43,190
248,650	Rhenti	251,650
5,970	Ardrethi Busnes / Y Dreth Gyngor	5,970
11,950	Gwasanaethau Dŵr	16,950
1,000	Gosodiadau a Ffitiadau	1,000
16,250	Cyflenwadau Domestig a Glanhau	17,450
40,060	Costau Adeiladau a Rennir	53,930
149,610	Costau Eraill sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	166,850
	Costau sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	
54,530	Costau Trafnidiaeth Uniongyrchol	62,540
222,200	Llogi Gwasanaethau Fflyd	222,200
162,760	Llogi a Phrydlesu Cerbydau	168,760
20,810	Treuliau Teithio	20,770
666,984	Lwfans Ceir	618,320

Cyllideb Net 2022/2023 £	GWASANAETHAU CYMDEITHASOL A LLESIANT (parhad)	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Cyflenwadau a Gwasanaethau	
650,400	Offer, Deunyddiau a Dodrefn	647,400
511,260	Arlwyo	512,460
30,600	Dillad, Gwisgoedd, Golchdy	26,300
99,790	Argraffu, Deunydd Ysgrifennu ac ati.	86,330
30,000	Hysbysebu	30,000
799,677	Gwasanaethau a Ddefnyddiwyd a Gwasanaethau Proffesiynol Eraill gan gynnwys rheolaeth chwaraeon	945,280
879,500	Gwasanaethau a Ddefnyddir a Gwasanaethau Proffesiynol Eraill	913,300
176,983	Cyfathrebu / Cyfrifiadura	194,680
118,020	Cyflenwadau a Gwasanaethau Amrywiol	90,520
	Taliadau Trydydd Parti	
3,128,896	Awdurdodau Lleol a Chydbwyllgorau Eraill	3,309,870
4,482,582	Sefydliadau Gwirfoddol	50,402,30
43,485,465	Prynu Pecynnau Gofal (Allanol)	47,956,770
5,169,626	Maethu, Mabwysiadu, Gorchmynion Gwarcheidiaeth Arbennig	5,174,120
219,040	Plant sy'n Derbyn Gofal, Gofal a Thaliadau Cymorth	219,040
5,823,308	Taliadau Uniongyrchol	5,977,370
	Costau Ariannu Cyfalaf	
145,000	Ad-daliadau Benthycu Darbodus	145,000
108,689,825	Cyfanswm Gwariant	117,111,210
	Incwm	
(4,470,657)	Incwm	(4,593,730)
(6,904,260)	Grantiau	(7,407,180)
(10,941,426)	Ad-daliadau a Chyfraniadau Eraill	(11,134,690)
(136,810)	Derbyniadau Cwsmeriaid / Cleientiaid	(136,810)
(1,290,752)	Ailgoddi Tâl i Gyfarwyddiaethau Eraill (Mewnol)	(1,047,800)
(23,743,905)	Cyfanswm Incwm	(24,320,210)
84,945,920	Cyfanswm: Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant	92,791,000

3.4.3 Trosolwg o gymunedau

3.4.3.1 Adfywio

Er bod hyn yn flaenoriaeth i'r Cyngor, mae gwasanaethau megis adfywio a datblygu economaidd fel gwasanaeth dewisol, er hynny, wedi gwneud gostyngiadau sylweddol i'w cyllidebau dros y blynyddoedd diwethaf. Mae'r Cyngor wedi cyflawni hyn drwy gyflogi llai o staff tra medrus, a chanolbwyntio gweithgarwch yn fwy cyfyng ar feysydd â blaenoriaeth er mwyn cael yr effaith fwyaf posibl. Wrth symud ymlaen, bydd yn cydweithio fwyfwy ar sail ranbarthol â'r naw Cyngor arall sy'n ffurfio Bargaen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, yn enwedig mewn meysydd fel trafnidiaeth, datblygu economaidd a chynllunio strategol.

Mae'r Fargen Ddinesig yn creu cronfa o £1.2 biliwn ar gyfer buddsoddi yn y rhanbarth dros yr 20 mlynedd nesaf. Bydd y buddsoddiad hirdymor hwn yn cael ei dargedu i ganolbwyntio ar gynyddu ffyniant economaidd a rhagolygon swyddi, a gwella cysylltedd digidol a thrafnidiaeth. Er mwyn bod â rhan effeithiol yn y Fargen Ddinesig, bydd y Cyngor yn cynnal y buddsoddiad presennol o ran ei dimau cynllunio trafnidiaeth, cynllunio gofodol ac adfywio cyn belled ag y bo modd er mwyn adlewyrchu'r cyfeiriad hwn.

Bydd y Cyngor yn gwario tua £2.2 miliwn y flwyddyn yn cynnal y gwasanaethau hyn, ynghyd â £700,000 yn ychwanegol fel cyfraniad Pen-y-bont ar Ogwr i'r Fargen ei hun. Bydd y timau hyn yn sicrhau bod prosiectau adfywio proffil uchel yn cael eu cyflawni'n llwyddiannus, gan gynnwys y prosiectau adfywio niferus ym Mhorthcawl fel adfywio Cosy Corner, datblygu siop fanwerthu a'r Strategaeth Creu Lleoedd. Mae cynlluniau eraill yn cynnwys ailddatblygu Heol Ewenni ym Maesteg at ddibenion tai a chyflogaeth, lle caiff adferiad y safle ei ariannu gan Grant Hyfywedd Tai gwerth £3.5 miliwn gan CCR. Yn ogystal, drwy ei rhaglen Metro, ac ar y cyd â Llywodraeth Cymru, mae Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn darparu'r prif fecanwaith ariannu ar gyfer prosiectau trafnidiaeth strategol mawr yn y rhanbarth. Mae prosiectau presennol yn cynnwys £3 miliwn ar gyfer cyfleuster bws Metrolink Porthcawl.

Bydd cwblhau gwaith ailddatblygu ac adnewyddu gwerth £8 miliwn yn Neuadd y Dref Maesteg yn ystod haf 2023 yn dod â chyfleusterau cymunedol, cerddoriaeth, perfformio a llyfrgell o'r radd flaenaf i galon Cwm Llynfi, a bydd yn diogelu'r adeilad rhestredig 141 oed hwn ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol. Hefyd, rydym wrthi'n cyflwyno Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) newydd. Mae hwn wedi'i gyflwyno i Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru (PEDW) Llywodraeth Cymru i'w harchwilio'n gyhoeddus ac, os bydd yn llwyddiannus, gellid ei fabwysiadu erbyn haf 2023.

Mae'r gyfarwyddiaeth cymunedau wedi gwneud ac yn parhau i wneud cynnydd da wrth geisio datblygu ein prif drefi. Mae'r rhain yn cynnwys adfywio'r glannau ym Mhorthcawl, gan gynnwys safle Salt Lake, ailddatblygu Neuadd y Dref Maesteg, fel y nodir uchod, a buddsoddi mewn mentrau i wella canol y dref ym Mhen-y-bont ar Ogwr. Mae hyn yn cynnwys datblygu Campws Coleg Penybont newydd gwerth £48 miliwn ar hen safle gorsaf yr heddlu yn Cheapside, yng nghanol y dref.

Bydd y gyfarwyddiaeth cymunedau yn parhau i weithredu nifer o raglenni gwaith a ariennir gan grant i gefnogi ein grwpiau mwyaf agored i niwed a'r rhai sydd bellaf i ffwrdd oddi wrth gyflogaeth, gan gynnwys hyfforddiant a sgiliau a rhaglenni cymorth gwaith o dan raglen Cyflogadwyedd Pen-y-bont ar Ogwr. Mae'r Cyngor wedi derbyn dros £20 miliwn o'r Gronfa Ffyniant Gyffredin (SPF) i ymgymryd â rhaglenni amrywiol gyda phartneriaid ar draws y Sir dros y ddwy flynedd nesaf, gan gynnwys hyfforddiant a grantiau cychwyn busnes newydd. Yn ogystal, gwnaed cais llwyddiannus i Gronfa Ffyniant Bro y DU (LUF), ar gyfer adnewyddu Pafiliwn y Grand ym Mhorthcawl yn llwyr, a chadarnhawyd dyfarniad o £18 miliwn.

3.4.3.2 Tir y Cyhoedd (Y Gwasanaethau Stryd)

Mae gwaith y gyfarwyddiaeth cymunedau ar dir y cyhoedd yn cael effaith uniongyrchol ac amlwg ar bawb. Mae hyn yn cynnwys ein gwaith i gynnal a chadw priffyrdd, parciau a mannau agored, glanhau ein strydoedd, a chasglu a chael gwared ar ein gwastraff.

Yn 2023-24 mae'r gyfarwyddiaeth cymunedau yn rhagweld y bydd yn cael tua £4 miliwn o grant uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gwasanaethau tir y cyhoedd. Mae hyn yn cynnwys gwasanaethau gwastraff, trafnidiaeth gyhoeddus, hawliau tramwy a diogelwch ar y ffyrdd. Y gyllideb net gyffredinol y mae'r Cyngor yn bwriadu ei gwario ar wasanaethau cymunedau tir y cyhoedd yw tua £22 miliwn.

Mae gostyngiadau hanesyddol a pharhaus yn y gyllideb wedi golygu golygu bod y gyfarwyddiaeth, mewn llawer o achosion, wedi gorfod lleihau lefelau'r gwasanaeth. Fodd bynnag, mae'r gwasanaethau yn yr adran cymunedau hefyd wedi bod yn ddarostyngedig i newidiadau i wasanaethau, gan arwain at fodolau darparu amgen sydd wedi cynyddu cynhyrchiant, yn ogystal â dulliau cydweithredol sydd wedi cynyddu effeithlonrwydd a gwydnwch gwasanaethau. Bwriedir parhau i fuddsoddi yn y maes hwn yn 2023-24.

Mae Pen-y-bont ar Ogwr yn gyson ymhlith y 5 awdurdod ailgylchu gwastraff sy'n perfformio orau yng Nghymru, Fodd bynnag, mae'r Cyngor wedi gweld lefelau uwch o wastraff domestig yn gyffredinol oherwydd effaith y pandemig a'r nifer uchel o bobl sy'n parhau i weithio gartref. Disgwyliwn wario tua £9.4 miliwn ar gasglu a gwaredu gwastraff yn 2023-24.

Her fawr i'r Cyngor yw sut i barhau i fodloni disgwyliadau'r cyhoedd ar gyfer llawer o wasanaethau gweladwy a diriaethol iawn pan fo'r gostyngiad yng nghyllideb gyffredinol y Cyngor yn anochel yn golygu y bydd y Cyngor yn methu darparu'r gwasanaethau hyn i'r un lefel ac amllder. Mae arbedion cost penodol a nodwyd a fydd yn herio disgwyliadau'r cyhoedd ar gyfer y flwyddyn 2023-24 yn cynnwys, cau Canolfannau Ailgylchu Cymunedol am un diwrnod yr wythnos a chodi tâl mewn meysydd parcio ar gyfer deiliaid Bathodynau Glas.

Byddwn hefyd yn parhau i ddatblygu ffyrdd amgen o ddarparu a chynnal gwasanaethau, gan gynnwys mwy o gydweithredu a chydweithredu mwy effeithiol, ac annog eraill i weithio gyda ni neu gymryd cyfrifoldeb uniongyrchol am wasanaethau mewn rhai achosion drwy ddull hyblyg o drosglwyddo asedau cymunedol (CAT), gan sicrhau bod cyngor priodol a buddsoddiad cyfalaf (o'r gronfa CAT yn y rhaglen gyfalaf) a chymorth refeniw (o gronfa cymorth y clwb chwaraeon) ar gael.

3.4.3.3 Cymunedau: gwasanaethau a ddarperir

Cyllideb Net 2022/2023 £	CYMUNEDAU	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Landlord Corfforaethol	
84,819	Rheoli Landlord Corfforaethol	81,660
954,815	Cyfanswm Rheoli Cyfleusterau	724,290
1,805,430	Rheoli Asedau Strategol	1,907,820
94,473	Dylunio a Darparu Cyfalaf	94,470
129,456	Trosglwyddo Asedau Cymunedol	118,390
3,068,993	Is-gyfanswm	2,926,630
	Rheoli Strategol	
283,260	Rheoli Strategol	275,970
283,260	Is-gyfanswm	275,970
	Gwasanaethau Cynllunio a Datblygu	
(201,070)	Rheoli Datblygu	(204,170)
1,084,190	Cynllunio Datblygu	1,074,190
79,070	Rheoli Adeiladu	76,800
(271,170)	Polisiâu a Datblygiad Priffyrdd	(272,400)
691,020	Is-gyfanswm	674,420
	Adfywio Strategol	
93,550	Cadwraeth a Dylunio	92,210
1,458,410	Prosiectau a Dulliau Adfywio	1,455,480
141,150	Cyllid Adfywio ac Ymgysylltu	134,610
1,693,110	Is-gyfanswm	1,682,300
	Yr Economi, Adnoddau Naturiol a Chynaliadwyedd	
602,630	Ymateb i'r Newid yn yr Hinsawdd	599,800
236,240	Rheoli Cefn Gwlad	240,330
570,549	Cadernid a Thwf Economaidd	557,940
3,400	Datblygu Gwledig	-
174,775	Cyflogadwyedd a Mentergarwch	167,900
77,590	Gwasanaethau Morol ac Arfordirol	94,550
1,665,184	Is-gyfanswm	1,660,520

Cyllideb Net 2022/2023 £	CYMUNEDAU (parhad)	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Strydoedd Glanach a Rheoli Gwastraff	
33,740	Cyfleusterau Cyhoeddus	33,740
443,186	Gorfodaeth	440,740
1,674,081	Glanhau Arall	1,657,910
3,789,040	Gwaredu Gwastraff	3,789,040
6,046,520	Casglu Gwastraff	5,940,670
11,986,567	Is-gyfanswm	11,862,100
	Priffyrdd a Mannau Gwyrdd	
8,120,661	Priffyrdd	8,015,820
177,120	Gwasanaethau Fflyd	134,540
772,200	Traffig a Thrafnidiaeth	753,060
101,150	Gwasanaethau Peirianeg	101,150
2,454,310	Parciau, Meysydd Chwarae a Gwasanaethau Profedigaeth	2,458,490
11,625,441	Is-gyfanswm	11,463,060
31,013,575	Cyfanswm: Cymunedau	30,545,000

3.4.3.4 Cyllideb cymunedau: math o wariant

Cyllideb Net 2022/2023 £	CYMUNEDAU	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Cyflogeion	
280,720	Prif Swyddogion	273,430
19,996,426	Swyddogion	18,100,730
496,860	Staff Asiantaeth	496,860
10,220	Treuliau Gweithwyr Anuniongyrchol	10,220
	Gwariant sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	
1,702,833	Gwaith Atgyweirio a Chynnal a Chadw	1,817,450
190,260	Cynnal a Chadw'r Tir	190,260
555,461	Costau Ynni	551,310
524,256	Rhenti	524,210
878,934	Ardrethi Busnes / Y Dreth Gyngor	877,990
110,264	Gwasanaethau Dŵr	109,710
9,550	Gosodiadau a Ffitiadau	8,550
253,100	Cyflenwadau Domestig a Glanhau	320,130
2,500	Costau Adeiladau a Rennir	2,500
14,048	Yswiriant Safleoedd	14,050
44,945	Costau Eraill sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	59,570
	Costau sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	
904,032	Costau Trafnidiaeth Uniongyrchol	1,012,820
184,808	Llogi Gwasanaethau Fflyd	184,810
4,625,861	Tocynnau Teithio Consesiynol a Grantiau Trafnidiaeth	4,625,860
14,700	Trafnidiaeth Gyhoeddus	4,700
556,210	Lwfans Ceir	550,450
	Cyflenwadau a Gwasanaethau	
2,096,840	Offer, Deunyddiau a Dodrefn	2,086,120
20,510	Arlwyo	20,510
24,625	Dillad, Gwisgoedd, Golchdy	24,630
97,720	Argraffu, Deunydd Ysgrifennu ac ati.	97,080
323,232	Hysbysebu	160,320
743,961	Grantiau a Thanysgrifiadau	666,960
4,720,808	Gwasanaethau a Ddefnyddir a Gwasanaethau Proffesiynol Eraill	2,524,380
239,311	Cyfathrebu / Cyfrifiadura	252,450
7,800	Treuliau Staff e.e. ffioedd cynadleddau	7,800
294,904	Cyflenwadau a Gwasanaethau Amrywiol	276,010

Cyllideb Net 2022/2023 £	CYMUNEDAU (parhad)	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Taliadau Trydydd Parti	
150,930	Sefydliadau Gwasanaethau Uniongyrchol (DLO)	150,930
159,960	Awdurdodau Lleol a Chydbwyllgorau Eraill	159,960
101,220	Sefydliadau Gwirfoddol	101,220
16,398,599	Contractwyr	16,373,800
1,285,152	Priffyrdd - Strwythurol	1,028,490
170,349	Priffyrdd - Cylchol	170,350
171,580	Priffyrdd - Diogelwch a Chymhorthion	161,580
229,907	Priffyrdd - Cynnal a Chadw'r Gaeaf	229,910
923,962	Priffyrdd - Goleuadau Stryd	801,260
25,220	Priffyrdd - Arolygon Technegol	25,220
	Gwasanaethau Cymorth	
25,000	Gweinyddiaeth Adrannol	25,000
	Costau Ariannu Cyfalaf	
2,661,594	Treuliau Rheoli Dyledion	2,485,650
250	Prydlesoedd Cyllid	250
62,229,422	Cyfanswm Gwariant	57,565,490
	Incwm	
(8,481,361)	Grantiau	(5,191,600)
(104,157)	Ad-daliadau a Chyfraniadau Eraill	(104,160)
(14,072,562)	Derbyniadau Cwsmeriaid / Cleientiaid	(14,452,340)
(150)	Llog	(150)
(4,316,200)	Ailgoddi Tâl i Gyfarwyddiaethau Eraill (Mewnol)	(4,453,580)
(4,241,417)	Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd	(2,818,660)
(31,215,847)	Cyfanswm Incwm	(27,020,490)
31,013,575	Cyfanswm: Cymunedau	30,545,000

3.4.4 Trosolwg o gyfarwyddiaeth y prif weithredwr

3.4.4.1 Mae gan y maes gwasanaeth ran allweddol fel darparwr gwasanaethau rheng flaen (e.e. y Dreth Gyngor, Budd-daliadau a Thai) a gwasanaethau cymorth mewnol ar draws y Cyngor. Cyflawnir y swyddogaethau canlynol yn y maes gwasanaeth:

- **Cyllid**

Mae gan y Cyngor dîm canolog sy'n rheoli holl reolaeth ariannol y Cyngor. Mae'r gwasanaeth yn bodloni gofynion cyfreithiol penodol sy'n sicrhau tryloywder ac atebolrwydd yn y ffordd y defnyddir arian cyhoeddus.

- **Archwiliad mewnol**

Darperir ein Cydwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol gan wasanaeth ar y cyd rydym yn ei rhannu â Chynghorau Bro Morgannwg, Rhondda Cynon Taf a Merthyr. Mae'r gwasanaeth yn cynnal archwiliadau ac ymchwiliadau rheolaidd er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn cynnal prosesau llywodraethu da – yn enwedig gan ei fod yn ymwneud ag atebolrwydd priodol mewn perthynas ag arian ac adnoddau eraill.

- **Adnoddau Dynol (AD) a Datblygu Sefydliadol (DS)**

Gyda 6,000 a mwy o gyflogeion yn cynnwys cyflogeion mewn ysgolion, mae angen gwasanaeth adnoddau dynol penodol ar y Cyngor. Prif rôl y gwasanaeth yw rhoi cyngor, arweiniad a chymorth proffesiynol i reolwyr a staff ar amrywiaeth eang o faterion Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol, yn ogystal â darparu gwasanaethau Adnoddau Dynol ar gyfer talu cyflogau, pensiynau, contractau a gweinyddu absenoldebau. Mae gwasanaethau eraill yn cynnwys hyfforddi a datblygu, recriwtio a chadw staff, datblygu sgiliau cyflogeion a 'datblygu ein staff ein hunain'. Rydym yn bwriadu buddsoddi mwy mewn recriwtio rhagor o brentisiaid a graddedigion y flwyddyn nesaf. Mae heriau recriwtio parhaus ar draws yr awdurdod, a heriau penodol wrth recriwtio gweithwyr cymdeithasol, wedi rhoi pwysau ychwanegol o ran costau a llwyth gwaith ar y gwasanaeth Adnoddau Dynol.

- **TGCh**

Rydym yn parhau i fuddsoddi mewn awtomeiddio a digideiddio gwasanaethau yn unol â'n Strategaeth Ddigidol a gymeradwywyd yn ddiweddar, lle mae'n briodol gwneud hynny, ac mae gwaith yn mynd rhagddo i nodi meysydd â blaenoriaeth drwy'r Rhaglen Trawsnewid Digidol a fydd yn helpu i sicrhau arbedion ym mlynnyddoedd nesaf y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig. Mae'r Cyngor yn gwario mwy na £5 miliwn ar ei ddarpariaeth gwasanaethau TGCh i gefnogi prif weithgareddau ac ysgolion y Cyngor.

- **Tai ac adfywio cymunedol**

Nid oes gan y Cyngor unrhyw stoc tai ei hun ond mae'n cadw nifer o swyddogaethau statudol sy'n ymwneud â mynd i'r afael â'r angen am dai ac ymdrin â digartrefedd. Mae'r gwasanaeth yn gyfrifol hefyd am weinyddu'r Grant Cyfleusterau i'r Anabl gorfodol, sy'n ceisio cael pobl i barhau i fyw mor annibynnol â phosibl yn eu cartrefi eu hunain. Mae'r gwasanaeth yn wynebu pwysau sylweddol o ran y galw am dai, ac o ganlyniad i newidiadau deddfwriaethol gan Lywodraeth Cymru, mae mwy o alw am leoliadau llety dros dro ers pandemig COVID-19.

- **Gwasanaethau cyfreithiol**

Mae angen i'r Cyngor gynnal cymorth cyfreithiol effeithiol ar gyfer ei holl wasanaethau. Ar adeg pan fo'r Cyngor yn ceisio trawsnewid gwasanaethau, mae'n bwysig cyflwyno'r newidiadau hyn o fewn y gyfraith. Mae'r gwasanaeth yn cefnogi'n uniongyrchol gwasanaethau rheng flaen hefyd, fel Addysg a Gwasanaethau Cymdeithasol, ac fe'i darperir gan gymysgedd o staff mewnol parhaol ac arbenigedd a brynir o'r sector preifat pan fo angen. Mae bron i hanner ein tîm cyfreithiol mewnol yn canolbwyntio'n benodol ar achosion amddiffyn plant. Mae'r pwysau presennol ar Wasanaethau Plant wedi ychwanegu at y llwyth gwaith sylweddol a'r pwysau o ran costau ar Wasanaethau Cyfreithiol.

- **Gwasanaethau democrataidd**

Rhoi cymorth i brosesau democrataidd er mwyn sicrhau atebolrwydd a thryloywder wrth wneud penderfyniadau, sy'n cynnwys rhoi cymorth democrataidd i'r Maer a 54 o aelodau etholedig (Cynghorwyr) sy'n gwneud penderfyniadau, pennu cyfeiriad polisiâu a goruchwylio perfformiad cyffredinol y Cyngor. Fel llawer o Gynghorau, mae gan Ben-y-bont ar Ogwr faer, a gwaith y maer yw cadeirio cyfarfodydd y Cyngor a chynrychioli'r Cyngor yn y gymuned.

- **Caffael**
Mae gan y Cyngor dîm canolog sy'n darparu cymorth caffael ar draws yr holl wasanaethau a ddarparwn er mwyn sicrhau gwerth da am arian ar draws y Cyngor.
- **Gwasanaethau rheoleiddio**
Mae hwn yn wasanaeth cyfunol gyda Chynghorau Bro Morgannwg a Dinas Caerdydd, ac mae'n cynnwys Safonau Masnach, Iechyd yr Amgylchedd, Iechyd Anifeiliaid a Thrwyddedu (Alcohol, Gamblo, Diogelwch mewn Meysydd Chwaraeon, Tacsis ac ati). Mae'r gwasanaethau hyn i gyd yn sicrhau mewn gwahanol ffyrdd bod y cyhoedd yn cael ei ddiogelu.
- **Cofrestryddion**
Mae'r Cyngor yn gweithredu gwasanaeth cofrestrydd sy'n ymdrin yn bennaf â chofrestru Genedigaethau, Priodasau a Marwolaethau. Mae'r gwasanaeth yn cynnal seremonïau Partneriaeth Sifil a Dinasyddiaeth hefyd. Symudwyd prif leoliad gwasanaeth y cofrestryddion o Dŷ'r Ardd i'r Swyddfeydd Dinesig yn ystod 2020-21, gan greu arbedion effeithlonwydd o ran costau gweithredu drwy ad-drefnu ystâd y Cyngor a chynhyrchu derbyniad cyfalaf ychwanegol.
- **Y Dreth Gyngor a budd-daliadau**
Mae'r gwasanaeth trethiant yn casglu dros £85 miliwn mewn Treth Gyngor o tua 65,000 o aelwydydd ar draws y fwrdeistref sirol. Er bod budd-daliadau'n cael eu hariannu gan lywodraeth ganolog y DU, y Cyngor sy'n gweinyddu Budd-dal Tai a Chynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor.

3.4.4.2 Prif weithredwr: Gwasanaethau a ddarperir

Cyllideb Net 2022/2023 £	PRIF WEITHREDWR	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Uned y Prif Weithredwr	
483,160	Uned y Prif Weithredwr	481,370
483,160	Is-gyfanswm	481,370
	Cyllid	
270,670	Archwiliad mewnol	270,670
3,684,601	Cyllid	3,618,320
177,820	Perfformiad	44,010
4,133,091	Is-gyfanswm	3,933,000
	Adnoddau Dynol / Datblygu Sefydliadol	
2,116,345	Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol	2,103,540
2,116,345	Is-gyfanswm	2,103,540
	Partneriaethau	
450,381	Trawsnewid	425,950
1,805,938	Gwasanaethau Cwsmeriaid ac Ymgysylltu	1,814,370
2,256,319	Is-gyfanswm	2,240,320

Cyllideb Net 2022/2023 £	PRIF WEITHREDWR (parhad)	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Cyfreithiol, Democrataidd a Rheoleiddiol	
1,964,274	Gwasanaethau Cyfreithiol	2,057,540
1,808,872	Gwasanaethau Democrataidd	1,828,050
307,288	Caffael	307,950
1,405,270	Gwasanaethau Rheoleiddio	1,405,270
5,485,704	Is-gyfanswm	5,598,810
	TGCh	
4,052,373	TGCh	4,000,860
4,052,373	Is-gyfanswm	4,000,860
	Etholiadau	
113,590	Etholiadau	132,060
113,590	Is-gyfanswm	132,060
	Tai a Digartrefedd	
3,430,768	Tai ac Adfywio Cymunedol	4,121,710
3,430,768	Is-gyfanswm	4,121,710
	Cymorth Busnes	
1,417,688	Uned Fusnes	1,391,330
1,417,688	Is-gyfanswm	1,391,330
23,489,038	Cyfanswm: Prif Weithredwr	24,003,000

3.4.4.3 Cyllideb y Prif Weithredwr: math o wariant

Cyllideb Net 2022/2023 £	PRIF WEITHREDWR	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Cyflogeion	
191,791	Prif Weithredwr	194,570
368,515	Prif Swyddogion	387,740
18,445,301	Swyddogion	18,393,360
1,301,759	Aelodau	1,297,110
6,000	Staff Asiantaeth	6,000
8,009	Hyfforddiant Staff	3,060
	Gwariant sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	
20,500	Gwaith Atgyweirio a Chynnal a Chadw	20,500
12,010	Costau Ynni	12,010
5,400	Rhenti	5,400
2,290	Ardrethi Busnes / Y Dreth Gyngor	2,290
100	Gwasanaethau Dŵr	100
1,070	Gosodiadau a Ffitiadau	1,070
4,080	Costau Adeiladau a Rennir	4,080
15,710	Costau Eraill sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	15,710
	Costau sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	
59,330	Costau Rhedeg Cerbydau Uniongyrchol gan Gynnwys Atgyweiriadau a Milltiroedd	59,330
22,500	Llogi a Phrydlesu Cerbydau	22,500
7,360	Treuliau Teithio	7,160
41,550	Lwfans Ceir	40,950
	Cyflenwadau a Gwasanaethau	
204,640	Offer, Deunyddiau a Dodrefn	204,640
1,040	Arlwyo	910
770	Dillad, Gwisgoedd, Golchdy	770
264,780	Argraffu, Deunydd Ysgrifennu ac ati.	206,560
45,560	Hysbysebu	43,170
162,250	Grantiau a Thanysgrifiadau	160,350
1,653,080	Gwasanaethau a Ddefnyddir a Gwasanaethau Proffesiynol Eraill	1,640,230
3,125,066	Cyfathrebu / Cyfrifiadura	3,101,240
1,100	Treuliau Staff e.e. ffioedd cynadleddau	1,100
2,663,115	Atebion Tai, Meddalwedd a Datblygu	3,328,410
5,000	Maer – Cronfa Lletygarwch	5,000

Cyllideb Net 2022/2023 £	PRIF WEITHREDWR (parhad)	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Taliadau Trydydd Parti	
2,141,070	Awdurdodau Lleol a Chydbwyllgorau Eraill	2,141,070
195,792	Sefydliadau Gwirfoddol	195,790
6,197,623	Cefnogi Pobl a Chontractwyr Allanol	6,196,070
41,199,230	Budd-daliadau Tai	41,199,230
78,373,391	Cyfanswm Gwariant	78,897,480
	Incwm	
(50,193,420)	Grantiau	(50,193,530)
(1,290,470)	Ad-daliadau a Chyfraniadau Eraill	(1,290,470)
(1,107,860)	Derbyniadau Cwsmeriaid / Cleientiaid	(1,126,740)
(1,673,700)	Ailgodi Tâl i Gyfarwyddiaethau Eraill (Mewnol)	(1,673,700)
(610,040)	Ailgodi Tâl i Bennaeth Cyfrif Refeniw Arall	(610,040)
(54,875,490)	Cyfanswm Incwm	(54,894,480)
23,497,901	Cyfanswm: Prif Weithredwr	24,003,000

3.4.5 Cyllidebau ar draws y Cyngor

3.4.5.1 Mae Cyllidebau ar draws y Cyngor yn cynrychioli'r elfennau hynny o wariant sy'n berthnasol i'r Cyngor drwyddo draw ac na ellir eu priodoli'n uniongyrchol i unrhyw wasanaeth penodol.

Cyllideb Net 2022/2023 £	AR DRAWS Y CYNGOR	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Cyllidebau ar draws y Cyngor	
7,202,938	Cyllid Cyfalaf	7,203,000
8,859,619	Ardollau a Phraeseptau	9,557,000
8,643,229	Swyddogaethau Corfforaethol Eraill	23,043,227
16,054,000	Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor	16,054,000
1,363,000	Premiymau Yswiriant	1,363,000
42,122,786	Cyfanswm: Ar Draws y Cyngor	57,220,227

3.4.5.3 Cyllideb ar draws y Cyngor: math o wariant

Cyllideb Net 2022/2023 £	CYLLIDEBAU AR DRAWS Y CYNGOR	Cyllideb Net 2023/2024 £
	Cyflogeion	
430,000	Cyn-gostau Pensiwn Cyngor Sir Morgannwg Ganol	430,000
	Gwariant sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	
420,000	Cynnal a Chadw Adeiladau	420,000
306,640	Yswiriant Eiddo	465,000
	Costau sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	
112,000	Yswiriant Trafnidiaeth	123,000
	Cyflenwadau a Gwasanaethau	
47,000	Hysbysebu	47,000
168,590	Ffioedd Mewnol Cynnal a Chadw Adeiladau a Ffioedd Rheoli Hawliadau Yswiriant	280,000
7,767,619	Darpariaethau a gedwir yn ganolog ar gyfer codiadau cyflog a phrisiau a chostau eraill na ellir eu hosgoi	21,924,927
304,000	Rhyddhad Dewisol Ardreth Annomestig Genedlaethol	304,000
650,000	Ardoll Prentisiaethau	650,000
477,830	Premiymau Yswiriant	443,000
	Taliadau Trydydd Parti	
8,209,619	Ardollau a Phraeseptau (gan gynnwys Ardoll y Gwasanaeth Tân)	8,907,000
	Taliadau Trosglwyddo	
16,054,000	Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor	16,054,000
	Costau Ariannu Cyfalaf	
5,227,938	Taliadau Llog	5,227,940
2,918,000	Isafswm Darpariaeth Refeniw	2,918,060
43,093,236	Cyfanswm Gwariant	58,193,927
	Incwm	
(21,750)	Derbyniadau Cwsmeriaid / Cleientiaid	(25,000)
(943,000)	Llog	(943,000)
(5,700)	Ailgodi Tâl i Gyfarwyddiaethau Eraill (Mewnol)	(5,700)
(970,450)	Cyfanswm Incwm	(973,700)
42,122,786	Cyfanswm: Gwasanaethau Ar Draws y Cyngor	57,220,227

Adran 4

**Cyllideb gyfalaf
2023-24**

Adran 4: Cyllideb gyfalaf 2023-24

4.1 Cyllideb gyfalaf 2023-24

4.1.1 Yn ogystal â gwario arian ar ddarparu gwasanaethau o ddydd i ddydd, mae'r Cyngor yn gwario arian hefyd ar ddarparu cyfleusterau newydd, gwella asedau a'r seilwaith neu ddarparu grantiau cyfalaf i unigolion a chyrrff allanol. Mae'r Gyllideb Gyfalaf yn cynnwys gwariant ar nifer o brosiectau buddsoddi strategol sylweddol yn y fwrdeistref sirol.

Mae'r prif feysydd gwariant arfaethedig ar brosiectau cyfalaf ar gyfer 2022-23 yn cynnwys:

- Cymunedau Dysgu Cynaliadwy (Ysgolion yr 21ain Ganrif gynt) Band B
- Pafiliwn y Grand Porthcawl
- Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl a cynlluniau addasiadau eraill i dai
- Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd
- Y Gronfa Ffyniant Gyffredin
- Neuadd y Dref Maesteg
- Cerbydau Fflyd
- Adnewyddu Meysydd Chwarae
- Adnewyddu Priffyrdds

4.2 Ariannu'r rhaglen gyfalaf

4.2.1 £69.045 miliwn yw cost ariannu'r Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2023-24, fel y nodir yn y tabl isod:

Cyllid	2023-24 £'M	%
Cyllid Cyfalaf Cyffredinol - Benthycia â Chymorth	3.951	5.72%
Cyllid Cyfalaf Cyffredinol - Grant Cyfalaf Cyffredinol	4.057	5.88%
Grantiau a Chyfraniadau Allanol	18.834	27.28%
Benthycia Darbodus (heb gymorth)	5.722	8.29%
Derbyniadau Cyfalaf	16.776	24.30%
Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd	19.102	27.67%
Cyfraniad Refeniw	0.603	0.87%
Cyfanswm Cyllid	69.045	100%

4.3 Dyrannu'r gyllideb gyfalaf

4.3.1 Dyrannwyd y Gyllideb Gyfalaf o £69.045 miliwn fel a ganlyn:

Meysydd Gwasanaeth	2023-24 £'M	%
Addysg a Chymorth i Deuluoedd (Gan gynnwys ysgolion)	26.917	38.98%
Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant - Gofal Cymdeithasol i Oedolion	0.692	1.00%
Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant - Diwylliant	6.009	8.70%
Cymunedau – Y Gwasanaethau Stryd	9.149	13.25%
Cymunedau – Adfywio a Datblygu	11.445	16.58%
Cymunedau – Landlord Corfforaethol	9.714	14.07%
Prif Weithredwr – TGCh a'r Gronfa Gyfalaf Gorfforaethol	1.840	2.66%
Prif Weithredwr – Tai / Digartrefedd	2.800	4.06%
Cyllidebau Cyfalaf Ar Draws y Cyngor	0.479	0.69%
Cyfanswm	69.045	100%

Adran 5

**Cyngor Bwrdeistref Sirol
Pen-y-bont ar Ogwr –
ystadegau allweddol**

Adran 5: Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr – ystadegau allweddol

5.1 Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr

5.1.1. Mae'r adran hon yn rhoi manylion yr ystadegau allweddol ar gyfer Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	
Maint	98.5 milltir sgwâr
Poblogaeth (Amcangyfrif 2021)	145,760
Aelwydydd	65,850
Pris Tŷ Cyfartalog	£198,975 (Pen-y-bont ar Ogwr) £213,091 (Cymru) (Mynegai Prisiau Tai Cymru y DU: Mehefin 2022)
Busnesau Gweithredol	4,505
Canran y Boblogaeth sy'n Economaidd Weithgar*	74.2% (Medi 2022)

* Rhwng 2010 a 2020, cynyddodd poblogaeth Pen-y-bont ar Ogwr 6.5% a disgwyliar i hyn barhau a chyrraedd tua 151,600 erbyn 2028, cynnydd o tua 0.3% y flwyddyn. Mae dosbarthiad oedran y Fwrdeistref Sirol yn cyd-fynd yn fras â'r cyfartaledd ar gyfer Cymru, ond mae canran uwch o bobl 30 i 64 oed, a chanran is o bobl ifanc 15 i 29 oed a phobl 65 oed a hŷn.

Mae twf yn y boblogaeth yn golygu mwy o alw am wasanaethau'r Cyngor, gan gynnwys tai, addysg, gwasanaethau amgylcheddol a gofal cymdeithasol. Mae lefel diweithdra hefyd yn allweddol wrth bennu'r galw am fudd-daliadau a ariennir gan y Cyngor fel gostyngiadau'r dreth gyngor neu gonsesiynau wrth dalu am wasanaethau'r Cyngor.

Cipolwg ar Ben-y-bont ar Ogwr	
Yr Etholaeth	
Cyfanswm yr Etholwyr ar y Gofrestr (1 Chwefror 2023)	113,063
Cynrychiolaeth	
Wardiau	28
Cynghorwyr	51
Aelodau Etholaethol y Senedd	2
Aelodau Rhanbarthol y Senedd	4 (Gorllewin De Cymru)
Aelodau Seneddol	2

5.2 Ystadegau gwasanaeth

5.2.1 Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion ystadegau gwasanaeth ar gyfer Gwasanaethau Addysg a Chymorth i Deuluoedd:

Gwasanaethau ar gyfer addysg a chymorth i deuluoedd

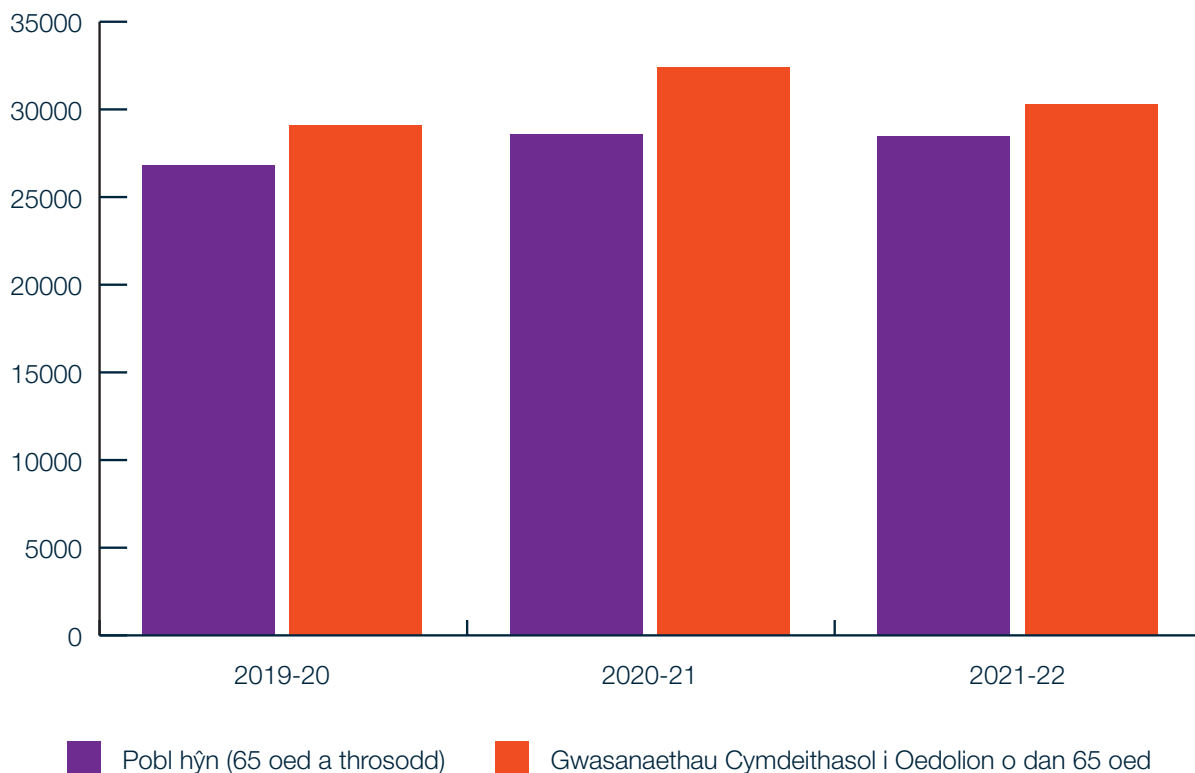
Rhagamcan o'r boblogaeth ar 30 Mehefin 2023	
Poblogaeth 3 oed	1,638
Poblogaeth rhwng 3 ac 11 oed	15,240
Poblogaeth rhwng 3 ac 16 oed	23,904
Poblogaeth rhwng 11 ac 15 oed	8,799
Poblogaeth rhwng 11 ac 20 oed	16,239
Poblogaeth 16 oed a throsodd	121,687
Poblogaeth rhwng 16 ac 18 oed	5,020
Poblogaeth rhwng 0 ac 17 oed	30,301

Mae gan y Cyngor gyfanswm o 59 o ysgolion (ysgolion babanod, iau, cynradd, uwchradd ac arbennig, cyfrwng Cymraeg ac ysgolion ffydd) gyda thua 23,800 o ddisgyblion.

Math o sefydliad addysgol	Nifer	Nifer ar y gofrestr (ffurflen 2022 i Lywodraeth Cymru)
Ysgolion cynradd	39	11,678
Ysgolion uwchradd	7	8,023
Ysgolion ffydd	6	1,944
Ysgolion cyfrwng Cymraeg	5	1,735
Ysgolion arbennig	2	401
Uned cyfeirio disgyblion	1	60

5.2.2 Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion ystadegau gwasanaeth ar gyfer gwasanaethau'r Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant.

Gwariant Refeniw Net - Oedolion sy'n Derbynn Gwasanaethau yn ôl Grŵp Oedran £'000

Gwasanaethau Plant a Ddarperir	Nifer y Plant** 31 Mawrth 2021	Nifer y Plant** 31 Mawrth 2022
Cyfanswm y Plant sy'n Derbynn Gofal yn ôl math o leoliad:	390	375
Lleoliadau maeth	275	260
Wedi'u lleoli i'w mabwysiadu	15	15
Cartrefi Preswyl	20	25
Wedi'u lleoli gyda'u rhieni eu hunain neu gydag unigolyn arall sydd â chyfrifoldeb rhiant	80	70
Byw'n Annibynnol	*	*
Arall	*	*

** Mae'r holl ffigurau wedi'u talgrynnu i'r pump agosaf. Os oes llai na phump o blant mewn unrhyw grŵp, nid yw'r nifer wirioneddol wedi'i nodi, ac mae'r symbol * wedi'i roi yn lle rhif. Ffynhonnell Data: StatsCymru.

5.2.3 Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion ystadegau gwasanaeth ar gyfer gwasanaethau Cymunedau:

Gwasanaethau ar gyfer cymunedau

Darperir y data diweddaraf sydd ar gael ar gyfer cymunedau yn y tabl isod:

Gwasanaeth	Data Ystadegol
Y Gwasanaethau stryd	
Nifer y ceisiadau cynllunio a gafwyd yn 2021-22	1,062
Cyfanswm unedau goleuadau stryd	19,761
Cilogramau o wastraff gweddilliol a gynhyrchir fesul person 2021-22 (targed 2020-21 123KG)	135
Canran y gwastraff sy'n cael ei aildefnyddio, ei ailgylchu neu ei gompostio (rhagolwg 2022-23)	71%
Canran y gwastraff glanhau strydoedd a baratowyd i'w ailgylchu (rhagolwg 2022-23)	40%
Trafnidiaeth a Pheirianeg	
Hyd ffordd sirol (km)	104
Hyd ffordd sirol A mewn ardal adeiledig (km)	52
Hyd ffordd B a C (km)	139
Hyd ffordd B a C mewn ardal adeiledig (km)	83
Hyd isffordd â wyneb caled (km)	546
Hyd is-ffordd â wyneb caled mewn ardal adeiledig (km)	443

5.2.4 Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion ystadegau gwasanaethau ar gyfer gwasanaethau'r Prif Weithredwr:

Prif Weithredwr

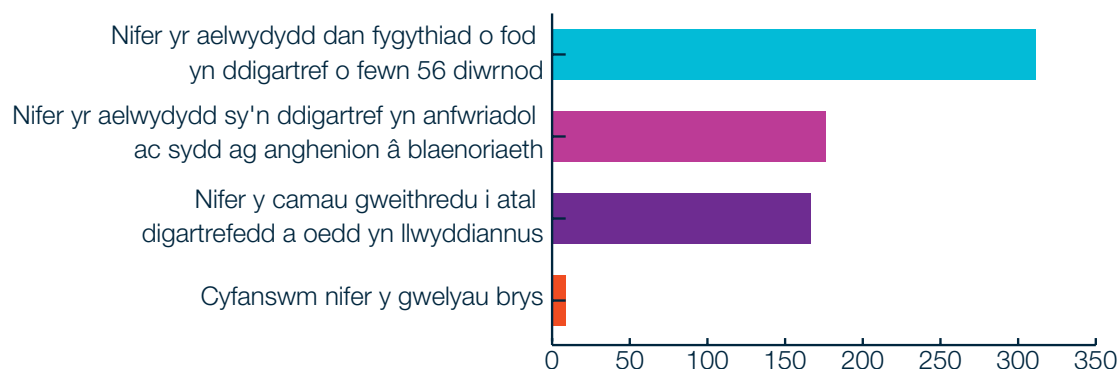
Gwasanaeth	Data Ystadegol
Tai a Digartrefedd	
Canran yr aelwydydd a oedd dan fygythiad o ddigartrefedd lle llwyddwyd i atal preswylwyr yr aelwyd rhag dod yn ddigartref (targed 2023-24)	60%
Gwasanaethau Rheoleiddio	
Nifer y Safleoedd Masnachu ym mis Mawrth 2022	5,090
Nifer y Safleoedd Bwyd ym mis Mawrth 2022	1,790
Gwasanaethau Cwsmeriaid	
Nifer y cwsmeriaid a gysylltodd â'r Ganolfan Cyswllt Cwsmeriaid dros y ffôn rhwng 1 Ionawr 2022 a 31 Rhagfyr 2022	118,057
Nifer y cwsmeriaid a gysylltodd â'r Ganolfan Cyswllt Cwsmeriaid drwy e-bost rhwng 1 Ionawr 2022 a 31 Rhagfyr 2022	27,943
Nifer y trafodion a gynhaliwyd ar-lein gan gwsmeriaid rhwng 1 Ionawr 2022 a 31 Rhagfyr 2022	101,381
Gwasanaethau cyfreithiol a Democraidd	
Nifer y priodasau a gofrestrwyd rhwng 1 Ionawr 19 a 31 Rhagfyr 2022	551
Nifer y safleoedd priodas newydd sydd wedi'u trwyddedu	1
Nifer y Trwyddedau Safle newydd a gyhoeddwyd rhwng 1 Ionawr 20 a 31 Rhagfyr 2022	15
Nifer y trwyddedau Personol newydd i werthu alcohol a gyhoeddwyd rhwng 1 Ionawr 2022 a 31 Rhagfyr 2022	122
Adnoddau Dynol	
Gweithlu corfforaethol cyfwerth ag amser llawn ar 31.12.2022	2,191.32
Gweithlu ysgolion cyfwerth ag amser llawn ar 31.12.2022	2,261

Nid oes gan y Cyngor unrhyw stoc tai ei hun ond mae'n cadw nifer o swyddogaethau statudol sy'n ymwneud â mynd i'r afael â'r angen am dai ac ymdrin â digartrefedd. Mae'r Cyngor yn parhau i fabwysiadu dull strategol o atal digartrefedd a chynnig darpariaeth ar gyfer pobl ddigartref drwy gydweithio â Llywodraeth Cymru a sefydliadau partner a gweithio gyda Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig i gefnogi datblygiadau tai newydd.

Ar 31 Mawrth 2022, roedd 4,465 o aelwydydd wedi'u lleoli mewn llety dros dro ledled Cymru. Mae hyn yn gynydd o 20% o gymharu â 31 Mawrth 2021, a dyma'r ffigur uchaf a gofnodwyd ers cyflwyno'r ddeddfwriaeth bresennol ym mis Ebrill 2015. Roedd hyn yn cyfateb i 32.4 fesul 10,000 o aelwydydd. Y ffigur cyfatebol ar gyfer Pen-y-bont ar Ogwr oedd 199 o aelwydydd, sef cyfradd o 31.5 fesul 10,000 o aelwydydd.

Mae'r siart isod yn rhoi rhagor o wybodaeth am gymorth Tai a Digartrefedd:

Tai a Digartrefedd 2021-22

Nifer y bobl a oedd yn Cysgu ar y Stryd ym Mhen-y-bont ar Ogwr ym mis Tachwedd 2022 oedd 9.

Gall digartrefedd gael effaith fawr ar fywyd unigolyn a / neu fywyd ei deulu. Gall fod yn niweidiol i iechyd, cyflogaeth neu gyfleoedd addysg a hyfforddiant unigolyn. Mae bod 'dan fygythiad o ddigartrefedd' yn golygu na fydd gennych gartref yn y 56 diwrnod nesaf.

Yn 2021-22, aseswyd bod 312 o aelwydydd yn y fwrdeistref dan fygythiad o ddigartrefedd o fewn 56 diwrnod, felly roedd dyletswydd atal yn ddyledus iddynt ac, o'r rhain, cwblhawyd 188 (53.2%) o gamau atal digartrefedd yn llwyddiannus.

Ym mis Ebrill 2020, sefydlwyd pedwar pod a ddyluniwyd i helpu i gadw pobl sy'n cysgu ar y stryd yn ddiogel yn ystod y pandemig coronafeirws mewn lleoliadau dros dro ym mwrdeistref sirol Pen-y-bont ar Ogwr. Mae'r rhain yn cael eu defnyddio o hyd.

5.2.5 Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion ystadegau gwasanaeth ar gyfer gwasanaethau corfforaethol:

Corfforaethol

Gwasanaeth	Data Ystadegol
Y Dreth Gyngor – Amcangyfrif o nifer yr anheddau y codir tâl arnynt ar 26/02/2023	65,850
Y Dreth Gyngor – Tâl Casgladwy Net 2023-24	£92,152,401
Ardrethi Annomestig – Nifer yr eiddo masnachol ar 01/02/2023	5,434
Ardrethi Annomestig – Tâl Casgladwy ar 01/02/2023	£47,625,526
Gwariant Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor 2022-23 ar 1/2/2023	14,861,338
Llwyth Achosion Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor ar 01/02/2023	12,582
Cyfanswm nifer yr aelwydydd â disgownt person sengl ar 01/02/2023	21,816
Nifer yr Hawlwyr Budd-dal Tai ar 01/02/2023	5,690

Adran 6

Geirfa

Adran 6: Geirfa

6.1 Geirfa

Cyllid allanol cyfun (AEF)

Cyfanswm y cymorth allanol ar gyfer gwariant refeniw awdurdodau lleol nad yw'n cael ei ariannu o'r dreth gyngor. Mae'n cynnwys grant cynnal refeniw a thaliadau o'r arenillion o ardrethi annomestig a ail-ddosbarthwyd.

Cyllideb

Y datganiad sy'n diffinio cynlluniau ariannol y Cyngor dros gyfnod penodol, blwyddyn fel arfer.

Band D

Y Dreth Gyngor sydd i fod i gwmpasu'r cartref cyffredin. Mae'n cynnwys eiddo gwerth hyd at £123,000 (prisiad yn seiliedig ar werthoedd eiddo 2003). Asesir eiddo mwy newydd ar yr hyn y byddai'r prisiad wedi bod yn 2003.

Cyferth â Band D

Nifer yr eiddo band D mewn ardal a fyddai'n codi'r un dreth gyngor â nifer wirioneddol yr eiddo ar bob band. Trosir eiddo i sylfaen sy'n cyfateb ag eiddo band D. Er enghraifft, mae un band H yn cyfateb i ddau eiddo band D, gan fod trethdalwr mewn eiddo band H yn talu dwywaith cymaint o dreth gyngor.

Gwariant cyfalaf

Nodir y diffiniad at ddibenion cyfalaf yn adran 16 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003, sy'n nodi bod rhaid cyfalafu gwariant yn unol ag arferion priodol.

Bydd y gwariant y gellir ei gyfalafu yn cynnwys:

1. Caffael, adfer, gwella neu osod tir;
2. Caffael, adeiladu, paratoi, gwella neu ailwneud ffyrdd, adeiladau a strwythurau eraill;
3. Caffael, gosod neu newid cyfarpar, peiriannau a cherbydau symudol neu ansymudol;
4. Caffael cyfalaf cyfranddaliadau neu gyfalaf benthyciadau mewn unrhyw gorff corfforaethol
5. Gwaith y bwriedir iddo gynyddu'n sylweddol inswleiddiad thermol adeilad
6. Caffael neu baratoi rhaglen gyfrifiadurol.

Cynghorau cymuned

Cynghorau Cymuned yw'r cyrff cynrychioli swyddogol mwyaf lleol yng Nghymru, y dewisir eu haelodau bob pedair blynedd i gynrychioli ardal gyfan y cyngor cymuned.

Cynllun corfforaethol

Mae'r Cynllun Corfforaethol yn rhoi cyfeiriad strategol i waith yr Awdurdod i gyflawni ei weledigaeth ac yn nodi amcanion gwella allweddol y Cyngor ar gyfer y blynyddoedd i ddod. Mae'n adlewyrchu'r ymrwymiad parhaus i weithio mewn partneriaeth ag eraill i ddarparu gwasanaethau i'n cymunedau. Mae'n amlinellu hefyd sut bydd ein blaenoriaethau'n cael eu datblygu.

Y dreth gyngor

Dyma ffynhonnell trethiant lleol i'r awdurdod. Codir y dreth gyngor ar aelwydydd yn ei ardal gan yr awdurdod bilio, ac mae'n cynnwys y dreth gyngor ar gyfer awdurdodau'r Heddlu a Chynghorau Cymuned yn ogystal ag ardoll treth gyngor yr awdurdod ei hun. Dosberthir yr enillion i awdurdodau praeseptio ac i'w defnyddio gan eu cronfeydd cyffredinol eu hunain.

Sylfaen y dreth gyngor

Sylfaen y dreth gyngor yw mesur capasiti trethadwy cymharol gwahanol ardaloedd yn y Fwrdeistref Sirol, ac fe'i cyfrifir yn unol â'r rheolau rhagnodedig. Mae pob eiddo domestig yn y Fwrdeistref Sirol wedi'i brisio gan y Swyddfa Brisio. Unwaith iddo gael ei brisio, dyrennir un o'r naw band prisio (Bandiau A i I) i'r eiddo. Caiff pob band ei luosi â ffactor penodol i ddod ag ef i'r hyn sy'n gyfwerth â Band D. Mae sylfaen y dreth yn cynrychioli nifer yr anheddau y codir tâl arnynt yn yr ardal a fynegir fel cyfwerth â Band D, gan ystyried cyfanswm nifer yr esemptiadau, gostyngiadau a gostyngiadau band anabl, gyda'r Sylfaen Dreth net yn cael ei chyfrifo drwy ystyried cyfradd gasglu amcangyfrifedig y Cyngor. Mesurir y Dreth Gyngor fel yr hyn sy'n gyfwerth â 'Band D' fel y safon ar gyfer cymharu lefelau'r dreth gyngor rhwng ac ar draws awdurdodau lleol.

Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor (CTR)

Disodlwyd Cynllun Budd-dal y Dreth Gyngor gan gynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor (CTR) ym mis Ebrill 2013. Gosodir y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor yng Nghymru gan Reoliadau a wnaed dan Atodlen 1B Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (fel y'i mewnosodwyd gan Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 2012).

Cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd

Mae'r rhain yn gronfeydd wrth gefn sydd wedi'u neilltuo at ddiben penodol.

Etholwyr

Y rhai sydd â hawl i bleidleisio mewn etholiad.

Amcangyfrifon

Dyma'r symiau y disgwylir iddynt gael eu gwario neu eu derbyn fel incwm, yn ystod cyfnod cyfrifyddu.

IFRS (Safonau adrodd ariannol rhyngwladol)

Dyma gyfres o safonau cyfrifyddu a ddatblygwyd gan y Bwrdd Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol (IASB). Nod IFRS yw darparu fframwaith byd-eang ar gyfer sut mae'r sector cyhoeddus a chwmnïau preifat yn paratoi ac yn datgelu eu datganiadau ariannol. Mae cael safon rhyngwladol yn arbennig o bwysig i sefydliadau mawr. Bydd mabwysiadu un set o safonau byd-eang yn symleiddio gweithdrefnau cyfrifyddu drwy ganiatáu i gwmni ddefnyddio un iaith adrodd drwyddi draw. Bydd un safon yn rhoi darlun cydlynol ar gyllid i gwsmeriaid ac archwilwyr hefyd. Ni ddylid drysu rhwng IFRS ac IAS (Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol), sef safonau hyn y mae IFRS bellach wedi'u disodli.

Ffioedd a thaliadau

Mae rhai lefelau ffioedd yn cael eu pennu gan y llywodraeth – fel ffioedd cynllunio a thrwyddedu – tra bod gan gynghorau reolaeth dros eraill, fel taliadau parcio, llogi adeiladau ac ati. Mae nifer bach o wasanaethau na chaniateir i Gynghorau godi tâl amdanynt – er enghraifft, addysg ysgol ac etholiadau.

Ardoll

Mae Rheoliadau Cyrff Ardollau (Cyffredinol) 1992 yn caniatáu i gorff ardollau godi ardoll ar awdurdod perthnasol (e.e. Cyngor Bwrdeistref Sirol) yn unol â'r Rheoliadau hyn, mewn perthynas ag unrhyw flwyddyn ariannol i dalu gwariant y corff ardollau y byddai pŵer praeseptio perthnasol wedi bod yn arferadwy mewn perthynas ag ef. Diffinnir "pŵer praesept perthnasol" fel a ganlyn: "mewn perthynas â chorff ardollau, unrhyw bŵer dan unrhyw ddeddfiad a fyddai gan y corff hwnnw, ar wahân i adran 117 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988, mewn perthynas â'r flwyddyn ariannol a gychwynnodd ym 1990 i gyhoeddi praesept, gwneud ardoll ar, neu fod ei dreuliau'n cael eu talu gan gyngor sir neu awdurdod codi tâl". Yn wahanol i braesept, ni chesglir ardoll gan dalwyr y dreth gyngor.

Grantiau'r llywodraeth

Cymorth gan y llywodraeth ac asiantaethau rhynglywodraethol a chyrrff tebyg, boed yn lleol, yn genedlaethol neu'n rhyngwladol, ar ffurf arian parod neu drosglwyddo asedau i Gyngor yn gyfnewid am gydymffurfiaeth yn y gorffennol neu'r dyfodol â rhai amodau sy'n ymwneud â gweithgareddau'r Cyngor.

Gwariant net

Gwariant gros namyn incwm.

MTFS (strategaeth ariannol tymor canolig)

Cynllun yn mynegi sut y bydd y Cyngor yn ymdrechu i ddefnyddio ei adnoddau i gefnogi'r gwaith o gyflawni ei flaenoriaethau corfforaethol a'i ddyletswyddau statudol, gan gynnwys rheoli pwysau a risgiau ariannol dros gyfnod o 4 blynedd.

Ardrethi annomestig (NDR)

Modd i fusnesau lleol gyfrannu at gost gwasanaethau awdurdodau lleol. Cesglir NDR gan awdurdodau bilio ar ran Llywodraeth Cymru, ac yna caiff ei ailddosbarthu ymhlith yr holl awdurdodau lleol ac awdurdodau'r heddlu ar sail Asesiad o Wariant Safonol a'r boblogaeth. Fe'u gelwir hefyd yn 'Ardrethi Busnes'.

Praesept

Praesept a wneir gan awdurdodau praeseptio ar awdurdodau bilio, sy'n ei gwneud hi'n ofynnol i'r awdurdod bilio gasglu incwm gan dalwyr y dreth gyngor ar eu rhan.

Benthyca yn unol â'r Cod Materion Ariannol

Benthyca mwy na'r hyn a gefnogir gan Lywodraeth Cymru y mae'r awdurdod yn penderfynu y gall fforddio ei ad-dalu naill ai o arbedion a gynhyrchir o'r buddsoddiad neu o'r Dreth Gyngor.